

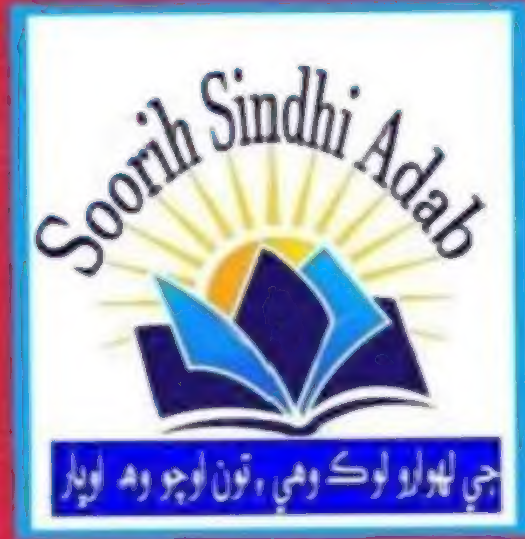
اَمَن ٿو گهران

خاڪي جاني

سوره سنڌي ادب

صاحب خان سوره: ميرائي

Cell No: 0344 3919786

0300 3404488

آمن ٿو گهران

[شاعري]

خاڪي جاني

سچائي اشاعت گهر - ڏڙو

2011ع

استاڪست

- پٽائي بڪ هائوس گاڏي کاتو حيدرآباد.
Cell#0322_3011506
- سنڌي ادبي بورڊ جو بڪ اسٽال حيدرآباد.
- قليچ ڪتاب گهر لئنگئيج اٿارٽي حيدرآباد.
- سنڌيڪا بڪ شاپ گاڏي کاتو حيدرآباد.
- ڪلچر ڪتاب گهر سامهون ايم پي اي هاسٽل ڪراچي.
- گل ڪتاب گهر لکي در شڪارپور.
- مهران ڪتاب گهر گهنٽي ڦاٽڪ: سامهون سينا لان لاڙڪاڻو.
- فڪشن بوڪ هائوس رابع اسڪوائر حيدرآباد.
- شاهه لطيف ڪتاب گهر گاڏي کاتو حيدرآباد.
- مهران ڪتاب گهر سانگهڙ.

سچائي اشاعت گهر جو ڪتاب نمبر 79 هون

حق ۽ واسطا محفوظ

ڪتاب جو نالو:	آمن ٿو گهران
موضوع:	شاعري
شاعر:	خاڪي جاني
ڇاپو:	مارچ 2011ع
ٽائٽل ڊزائين:	مور ساگر
ڪمپوزنگ:	جهانزيب علي جوڻيجو
ڇپيندڙ:	ساحل ڪمپوزرس رابع اسڪوائر حيدرآباد (10)
	ساحل پرنٽرز رابع اسڪوائر گاڏي کاتو
	حيدرچوڪ حيدرآباد (3) 03332634650
ڇپائيندڙ:	سچائي اشاعت گهر - ڊڙو فون: 0301_3640468

قيمت: =/Rs_150

AMAN THO GHURAAN (Poetry) Written by: KHAKI JANI Published by:

Sachai Ishait Ghar, DARRO, Sindh, Pakistan

Edition First, 2011.

Cell:03013640468

اڀڻا

پنهنجي پياري بابا

نصير محمد

جي نانءُ

جنهن جو اوچتو وڇوڙو

مونکي چورو چنو ڪري ويو

ساڳيان گس ۽ گهيڙ ڏسان، ساڳيان پنيون ٻارا،

منهنجا بابا پيارا، ناهين نظرن اڳيان تون!

خاڪي جاتي

پبلشنگ نوٽ

سچائي اشاعت گهر پاران 'خاڪي جاني' جو پهريون شعري مجموعو "امن ٿو گهران" اوهانجي خدمت ۾ حاضر آهي. خاڪي جاني نئين ٿيڻ جي انهن ٿورن شاعرن مان آهي، جن جي شاعري فني معيار تي پورو لهڻ سان گڏ، فڪري حوالي سان به سگهاري حيثيت رکي ٿي. خاڪي لڳ ڀڳ شاعري جي سڀني صنفن تي طبع آزمائي ڪئي آهي ۽ شعري صنفن کان به چڱي طرح واقف آهي، جنهن ڪري سندس شاعري پڙهندڙ جو ڌيان جلد ئي پاڻ ڏانهن ڇڪايو وڃي. اسان سچائي اشاعت گهر پاران هن کان اڳ به نئين ٿيڻ جي ڪيترن ئي شاعرن جا شعري مجموعا پيش ڪري، چڱا آهيون ۽ خاڪي جو هي ڪتاب "سنڌي" شاعري ۾ هڪ سنو واڌارو ثابت ٿيندو.

يوسف سنڌي

21 مارچ 2011ع

شاعر پاران

شاعريءَ کي ڪن الهام چيو آهي ته ڪن جادوگري ڪن ذات جونالو
 ڏٺو آهي، ته ڪي وري شاعريءَ کي فن سمجهن ٿا. شاعري نه آسماني آواز
 آهي، نڪي چلا ڪاٽي حاصل ڪيل جادو. شاعري انسان جي اندر موجود
 پيڙائن، ڏڪن، سورن، خوشين، آسن، اميدن ۽ اُٿلن پُٿلن سان گڏ ٻاهرين
 سماج، ماحول جي حالتن، وارتائن، حادثن، مسئلن، مونجهارن، معجزن، روين،
 لهجن ۽ سموري نظري ذهني ۽ دلي عڪس جو هڪ نمونو آهي.
 شاعر پنهنجي پاڻ لاءِ لکي ٿو خود کي شاعري جي لفظن ۾ پوئي ٿو ۽
 ان سان گڏوگڏ ٻين ماڻهن جون ڪيفيتون، ڌرتي جون دانهون، مُلڪن جون
 حالتون مطلب ته سڄي ڪائنات جون نراسيون ۽ شادمانيون پاڻ ۾ جذب
 ڪري ٿو محسوس ڪري ٿو پوءِ ئي ڪجهه لکي ٿو. شاعري رڳو جذبن جي
 ترجماني، حق جي نعري، لفظن جي جوڙجڪ جو نالو نه آهي. شاعري ٻولي
 جي ڄاڻ، فڪري اڏام، فني گهرجن جو هڪ اهڙو رستو آهي، جنهن ۾ هر
 شعر هر سٽ هر لفظ تي ايئن عبور رکڻو پوندو آهي، جيئن ڪو مسافر گس
 يلجي ويڃي کانپوءِ تارن جي مدد/ڄاڻ سان ڏس جو پتو لڳائي پنهنجي ماڳ
 تي پهچندو آهي. ايئن ئي شاعر وٽ اهي تارا آهن شاعري جو علم/فن.
 شاعري جا ماڻ/ماپا ڪڍي ڇڏجن يا متروڪ ڪري ڇڏجن ته هوند هر ٻيو
 ماڻهو شاعر سڏرائڻ لڳي ۽ هر ٻي ڳالهه شعر چوڻ لڳي. شاعريءَ لاءِ وزن
 بحر ايئن آهي، جيئن ٿانو لاءِ قلعي، ڪاٺ لاءِ رندو گهر لاءِ روشني، انسان
 لاءِ زبان، ڌرتي لاءِ ساوڪ ۽ سرهاڻ.
 آئون ته شاعريءَ کي زندگيءَ جو آواز/تصوير سمجهان ٿو منهنجي

شاعريءَ ۾ اهي آواز شامل آهن جيڪي اسانجي ڪنن تائين روز رسائي ڪن ٿا، پر انهن آوازن تي نه ئي ڪنهن ڌيان ڌريو آهي ۽ نه ئي ڪنهن انهن کي ورنايو آهي. اهي تصوير وٺڻ جيڪي روز اسانجي نظرن اڳيان اچن ٿيون. پر اسان ڪڏهن به انهن کي پڙهڻ جي ڪوشش نه ڪئي آهي. منهنجي شاعري سنڌي ادبي سنگت ماتلي جي گڏجاڻين کان ويندي ٽنڊو غلام علي جي ويهڪن ۾ وڌي ويجهي آهي. ادبي سنگت ماتلي ۾ مير مرڪ، ڊاڪٽر مقبول مارو نورل واڍو محبوب بخاري، لکي نظاماڻي، حيدر شاھ، جهان آرا بتول، موسيٰ منظور، طارق توڪل، جابر زار، نثار نوتڪاڻي، نور محمد راهي (مرحوم)، غلام حسين لغاري، غلام قادر چانگ، شعيب شاد، ياسين ساجد، ملوڪ نظاماڻي، ۽ ٻيا ڪوڙنانءُ اچي وڃن ٿا. انهن سڄڻن جي محبتن مون کي ۽ منهنجي شاعريءَ کي مان بخشيو. ماتلي جي گڏجاڻين ۾ شاعري سان گڏ ڪهاڻيون به تنقيد لاءِ پيش ڪيون. ماتلي شاخ جي گڏجاڻين مان مون تنقيد ڪرڻ ۽ اصلاح کي سمجهڻ سکيو. اڳتي هلي ٽنڊو غلام علي شاخ جي گڏجاڻين ۾ وڃڻ لڳس. هڪ ئي وقت ادبي سنگت ماتلي جو عهديدار هوندي به ادبي سنگت ٽنڊو غلام علي جي ويهڪن ۾ شرڪت ڪندو رهيس/آهيان. ٽنڊو غلام علي ۾ سانوڻ سنڌي نبي بخش ناز، طارق عاجز امر سنڌي، مختيار سھتو خير محمد خاص، جانڻ چانڊيو، آثم ارباب، اعجاز شاھ، مير محمد ڏواڪر ۽ شگن پريمي متحرڪ هئا. سانوڻ سنڌي جڏهن ڪنهن شاعر جي شعر جي تشريح ڪندو هو ته اهو شاعر اها تشريح ٻڌي پنهنجي پير ۾ سوچڻ تي مجبور ٿي ويندو هو ته ”ڇا واقعي مون ايترو خوبصورت لکيو آهي؟“ سانوڻ غزل ۾ موجود خامين جي نشاندهي به نهايت شانائتي نموني ڪندو هو. سندس خال اڄ تائين پر جي ناهي سگهيو. نبي بخش ناز ۽ امر سنڌي شاعر جي خيالن ۽ سوچن جو حصو بڻجي تخليق ۾ موجود اهي غلطيون به ڪڍي وٺندا هئا/آهن. جيڪي ڪنهن ٻئي تنقيدنگار کي نظر نه اينديون هيون/آهن. تنقيدي ويهڪن ۾ مسلسل ۽ پابنديءَ سان اچڻ ڪري مختيار سھتو ٿوري ئي وقت ۾ سنڌ جي ناميارن شاعرن ۾ شمار ٿي ٿو.

مون هي شاعري جو مجموعو ٿنڊو غلام علي جي ادبي ويهڪن ۾ قسطوار (ڇهن نشستن ۾) پڙهيو ۽ دوستن جي رايي/اصلاحن کي مُرڪي قبول ڪيو. شاعري جي سورهن بهارن ۾ مون کي جهجهي مڃتا ملي آهي. بدين ضلعي جي مشاعري ۾ مڃتا سرٽيفڪيٽ مليو 2000ع ۾ ماهوار هالار ڊائجسٽ ۾ منهنجو پهريون انٽرويو شايع ٿيو. سنڌي ادبي سنگت پاران ڊاڪٽر ذوالفقار سيال جي دؤر ۾ مون سان ۽ سريلي راڳي ڪريم ڪڇي سان شام ملهائي ويئي، جنهن ۾ سمورن مرڪزي عهديدارن شرڪت ڪئي. ڪريم ڪڇي انهي شام ۾ منهنجا ڇهه غزل ڳايا. ”سنڌي ٻولي قومي ٻولي مهر“ جي سلسلي ۾ مون کي به پيرا مڃتا سرٽيفڪيٽ مليا. يوسف سنڌيءَ جي دؤر ۾ مرڪزي ادبي سنگت پاران مون کي شاخ جي 2010ع ۾ سيڪريٽري/ماتلي شاخ کي بهترين ڪارڪردگي تي مڃتا ايوارڊ سان نوازيو ويو. منهنجي ڳوٺ بخشو نظاماڻي ۾ مون کان اڳ ۾ مرحوم ماما يار محمد نظاماڻي (نھايت شريف النفس ۽ بزرگ ماڻهو) شاعري ڪندو هو پر سندس ڪابه تخليق ڇپجي نه سگهي. سندس پٽ محمد خان ڪجهه غزل لکيا، پوءِ اڳتي هلي ان شاعري مان هٿ ڪڍيا. منهنجي شاعر طور نروار ٿيڻ کان پوءِ شعيب شاد، عبدالقادر (عبد سنڌي)، عمران نظاماڻي ۽ عباس نظاماڻي شاعري طرف آيا. منهنجي پيٽ ’ساجده سنڌو‘ تعلقي ماتلي جي پهرين ڪهاڻيڪار آهي.

هن مجموعي کي ڇپرائڻ لاءِ مون کي همٿائڻ ۾ نبي بخش ناز مختيار سهتو ۽ رضوانه سحر سرفهرست آهن. هونئين ته مون هر صنف کي پنهنجي قلم جي نوڪ هيٺ آندو آهي، پر ”امن ٿو گهران“ ۾ رڳو غزل ۽ نظم شامل آهن. انهن مان ڪجهه مختلف رسالن ۾ ڇپيل آهن ۽ ڪجهه وري ڪريم ڪڇي، حسين بخش ڪهيري، خالد پتافي ۽ مير محمد بلوچ پنهنجي آواز ۽ ڳائي چڪا آهن.

”امن ٿو گهران“ لاءِ ڪنهن کان مهاڳ ڪونه لکرايو اتر اڄڪلهه لکجنڌڙ مهاڳ سواءِ سرٽيفڪيٽ جي ٻيو ڪجهه نه هوندا آهن مون پڙهندڙن جي ذهنن کي انهي سرٽيفڪيٽ ۾ قيد ڪرڻ نه ٿي چاهيو. جڏهن

امن ٿو گهران

ڪو نالي وارو شاعر ڪنهن شاعر کي وڏا خطاب ۽ نالا ڏيو ڇڏي ته عام پڙهندڙ ۽ باقي شاعر ڪابه راءِ جوڙڻ لاءِ ساهس ساري ناهن سگهندا. سو منهنجي شاعري تي هر ننڍي وڏي شاعر/غير شاعري کي لکڻ جو پورو حق آهي، ۽ مون انهن کي انهي لکڻ/راءِ ڏيڻ واري حق کي قائم رکندي ”امن ٿو گهران“ کي بنا مهاڳ ڇپرايو آهي. بي غرض محبتن تي قائم رهندڙ اسحاق عاجز (منهنجو ساٿي، دوست، ٽوڙيندڙ جوڙيندڙ پيءُ) جا قرب جنهن مون کي ادبي ڪتابن جي مطالعي جو عادي بڻائي منهنجي اندر جي شاعر کي جاڳائي ڇڏيو. وڏا وڙ ته آهن محترم دوست داروغي لياقت نظاماڻي جا جنهن پنهنجي پيار منجهان ”امن ٿو گهران“ کي سهڻن اکرن ۾ لکي ڇپجڻ لائق بڻايو ۽ پياري دوست يوسف سنڌيءَ جون محبتون جنهن هڪ ئي ڪال تي منهنجي ڪتاب ڇپڻ لاءِ ڇاتي تي هٿ هنيو.

اوهان منجهان، اوهانجو پنهنجو

خاڪي جاني

ٽپال گهر راجو خانائي وايا ماتلي

ضلعو بدين سنڌ.

رابطو: 0346_3934512

14 جنوري 2011

عز

اسان مسافر رهي اسان کي تلاش محبت امن جي آهي.
حکومتن جا سفیر بڻجڻ ايندڙ اسان کان ٿيو نه ٿيندو.

سناسين گهڻا زلزلا زندگي ۾.
مليا ڪين ڪي پرجهلا زندگي ۾.

ڪڏهن پاڻ پاڳل ڪڏهن پاڻ ڏاها،
اهي عشق جا سلسلا زندگي ۾.

ڏسي سونهن سامهون ٿڙي ٿو پوان مان،
وڌي ٿا وڃن ٿرٿلا زندگي ۾.

الا! بي رخي مان ڦيريو منهن ڇڏي هو
ڪري ٿي وڃي ڪربلا زندگي ۾.

وڌي هاڻ بيروزگاري گهڻي آ،
رڳو منهن ڪين مسئلا زندگي ۾.

خوشي ڪابه 'خاڪي' ملي ڪانه مون کي،
غمن جا رهيا قافلا زندگي ۾.

اڻ ڏٺا پيچرا زندگي جو سفر.
پيا هلن قافلا زندگي جو سفر.

جا به گذري گهڙي امتحان ٿي لڳي،
جڻ ڪٿيون ٿا سزا زندگي جو سفر.

هڪ پڄاڻي پڳو پيو ته آيو مٿان،
سور جا سلسلا زندگي جو سفر.

پُٽ بنا ماءُ جو هاءِ ڦاٽي پيو
حادثا، حادثا زندگي جو سفر.

راهه ساڳي گسن ۾ اُهي ئي ڪنڊا،
سات بس حوصلا زندگي جو سفر.

غلطين کان نه خاڪي بچي ٿا سگهون،
ٿي خطا تي خطا زندگي جو سفر.

ڪٿي مُرڪ پوپٽ اُڏارون اُڏارون
ڪٿي لڙڪ ڳلڙن قطارو قطارون

نصيبين ۾ ڪنهن کي خزان ٿي ملي آ،
ڪٿي ڀاڳ ڪنهن جو بهارون بهارون

ڪٿي يار دل جا ڇڏيا ڪنهن وساري
ڪٿي روز راهن - نهارون نهارون

نه سوچون نه اُلڪا پریشاني ڪنهن کي،
ڪٿي شخص ڪوئي سنڀارون سنڀارون

ڪٿي جهوپڙا بارشن ۾ وهي ويا،
ڪٿي ماربل جون مزارون مزارون

تُٽي تند تنبوري پيو پٽ آهي،
ڪٿي سي سيد جون تنوارون تنوارون

سڄي سنڌ ڏس درد جي ٿي صدا آ،
ڪٿي آ، سُڻي جو پڪارون پڪارون

هڃئي حيف! آرام توکي آ 'خاڪي'،
ڪٿي سنڌ وڃي ڏي ميارون ميارون؟

ساڻ زلفن ٻڌي وئي آهي.
ڳالهه وس کان وڌي وئي آهي.

روز پئي ٿي جلي جدائي ۾.
دل به ٿي بي سڌي وئي آهي.

هو ٿي مون کان پري پري آهي.
غير ڏي ڪيئن وڌي ويئي آهي؟

چانو هن جي ملي ٻين کي پوءِ،
آس پي ٿي ٿڌي وئي آهي.

ڪو جزيرو اهڙو به آهي ڇا؟
جت خوشي ڪا لڌي ويئي آهي.

ها سگهو آڇيو ملي ويندو
مون ٻڌو ٿي ٻڌي وئي آهي.

نقاب سارا هتي ويا هن.
حجاب سارا هتي ويا هن.

ڏسي حُسن بي پناه تنهنجو
شباب سارا هتي ويا هن.

نشو نگاهن سندو اُتم آ.
شراب سارا هتي ويا هن.

پڙهان پيو مان چهرو پرين جو
ڪتاب سارا هتي ويا هن.

مٽي ساري جڏهن جوين جي.
نواب سارا هتي ويا هن.

گُهلي آ خوشبو تنهنجي بدن مان
گلاب سارا هتي ويا هن.

اچي ملئين تون تڏهن ته خاڪي.
عذاب سارا هتي ويا هن.

صدين ڪنان پئي پرين اوهان لاءِ اها اسان جي نهار جاڳي.
ڏسي اوهان کي سندن اکين ۾ وري ڪٿي ڪر خمار جاڳي.

وجود منهنجو ڪٿي آ منهنجو؟ وجود ۾ اوهان موجود آهيو.
نڪي وساريان نڪي وسرنديا گهڙي گهڙي ٿي سنيار جاڳي.

حسين ماڻهو يا سونهن ڪائي سوا محبت ته بي معنائِي.
پيار مان ڪو جڏهن نھاري تڏهن حسن جو نڪار جاڳي.

اهو لمحو هو ڪهڙو الائي؟ اوهان اسان ڏي هلي به آيا.
انهي ڪنان پوءِ مونسان پيو منهنجو گهر دريون ۽ دوار جاڳي.

پتا وٺن جا سڪي چٽيا ۽ ڪنول ڪمڻان خزان تي حاوي.
ورو به هاڻي متان اسان جي به زندگي ۾ بهار جاڳي.

لکيو وري لک ڪوي لکڻ ڄاڻ ايستائين فرض ۾ شامل.
جيئين سندن جو سڀوت سوڍو يا دولهه دودو سڄار جاڳي.

سندو سڪائي ٿا ڊير جوڙين سمنڊ ڪائي زمين اسان جي.
اهڙو ته ڪولڪ شعر خاڪي جو منجهان پهاڙن پڪار جاڳي.

تنهنجون يادون ڇهڻي پيون هن.
پيرن جي ٿي ٿارين وانگي.

منهنجا سڀنا منهنجون آسون،
تو بن سهڻا چارين وانگي.

منهنجون نظرون منتون ميڙون،
تنهنجون نظرون مارين وانگي.

تنهنجا سڀ حڪم رئيساڻا،
منهنجون آزيون هارين وانگي.

دل جا گهاءَ نه پر جي سگهيا،
چولي ۾ پيل گهارين وانگي.

’خاڪي‘ توکي پنهنجو سمجهي،
ٿنهنجا روبا ڌارين وانگي.

جی نہ توکی وٹان
ہام کھڑی ہٹان

توکی سامہون ڈسی
سام ٹڈا کٹان

تون سراسر مہٹو
کو بہ کھڑا کھیان

می بہ شہا ٹیندنی
من برہن کی کٹان

تون ڈکاری چڈین
زرد پن تی چٹان

تون نہ آئین اجان
سال گذریا گھٹان

کوڑ 'خاکی' رقیب
نان کھڑا کٹان؟

ڙلڻ رڻن تلاش تنهنجي شل نظر اچي وڃين.
تپان گڏان نچان خوشي وچان اگر اچي وڃين.

گُليو رڪان دوار گهر دوار اک دوار دل
ڪهڙي لمحي گهڙي پهر ۾ تون خبر اچي وڃين.

نه گهر نه گهاٽ ڪو نه واهرو وسيلو ٿي اٿم
پلا ته پاڳ مون جي چانو ٿي چپر اچي وڃين.

اُجهي نه ٿي پياس من ننگر بنجر وڃي ٿيندو
سگهو سڄڻ ٿي سانوڻي سندو ڪڪر اچي وڃين.

ڏسي جهلڪ گلاب موتيا ڪنول ڪومائجن،
فضا خمارجي، ڪٽي اهڙو اثر اچي وڃين.

سڄي حيات هڪ جهلڪ ڏسڻ جي لاءِ وئي هلي،
مرڻ مهل صحيح ٿئي پوري ڪسر اچي وڃين.

چپو چپو چُمان جتي جتي رکين تون پيرڙا،
خدا وٽان ئي ڪو اچي وڃي امر، اچي وڃين.

اوير توکان وچڙي وياسين.
پنهنجي پر ۾ اُچڙي وياسين.

اهڙو واءُ وچوڙي جو لڳو
جو پن پن ٿي پڪڙي وياسين.

تو پيرا ها دل تان ڊاٺا،
طوفان لڳو الڙي وياسين.

راتيون جاڳڻ روڊن تي رلڻ،
سات ڇڏي وئين بگڙي وياسين.

توڪي گڏ غيرن ساڻ ڏسي،
پاڻن کان ئي اُکڙي وياسين.

زهر پيالي آچي پيارڻ!
سا به اسان پي تڪڙي وياسين.

هو ٿيا جهولا، جُونِ، جهڪون ۽،
ٿي هير اسان ٿڌڙي وياسين.

جيون ڪي نه لڳي ڪابه چٽي،
رلين وانگي اڏڙي وياسين.

’خاڪي‘ تنهنجو خال نه ڀريو
پين پنن ڪي چنڀڙي وياسين.

ڪجهه ته منهنجي ٻڌو ڏوه منهنجو ڏسيو.
ايئن نه مون کان رُسو ايئن نه مون کان رُسو.

تيل سرما ۽ ڪنگيون به وسري ويون،
حال منهنجا پسو ايئن نه مون کان رُسو.

مان اُڃايل ٿري پيار بادل ڪري
مينهن وانگي وسو ايئن نه مون کان رُسو.

ڪونه ديدار دلير اوهان جو ٿيو
مان تسي جو ٿسو ايئن نه مون کان رُسو.

هي اوهان جو رسل ٿي ڇڏيندو ماري
زندگي ٿا ڪسيو ايئن نه مون کان رُسو.

هن حياتي جا 'خاڪي' بچيا پل باقي،
جلد جاني رُسو ايئن نه مون کان رُسو.

توسان ملندڙ جلندر جاني چهرن مان خوشبوءِ اچي ٿي.
مون ساڻ ملڻ ايندي آهين سڀن مان خوشبوءِ اچي ٿي.

ڪالهه به توکي چاهيندو هئس ۽ اڄ پي توکي چاهيان ٿو.
پيار پرين تنهنجو حاوي آ، تن من مان خوشبوءِ اچي ٿي.

تون اڄ ڪلهه مون کان ڏور آهين ڪنهن اڻ ڄاتي ماڻهو وانگي.
سات ڏيڻ لاءِ ڪٿي جي مون سان، وعدن مان خوشبوءِ اچي ٿي.

سات به تنهنجو مون سان ئي هو. ساهه به واڳيل توسان ئي هو.
وقت ورائي جي هن ڇڏيا، پردن مان خوشبوءِ اچي ٿي.

مان ڪنڌ جهڪائي ڇڏيان ٿو ۽ تون پنهنجن ساڻ مٿين ٿي.
گذجي اڳ پاڻ هلياسين ٿي، رسترن مان خوشبوءِ اچي ٿي.

”پيار پنهنجو نيٺ امر ٿيندو“ تو محبت مان هو ايئن چيو!
سو ته ٿيو اڄ ماضي ها پر، لفظن مان خوشبوءِ اچي ٿي.

ڳورو رنگ منهنجي مجبوري ڪاري سان توکي چاهه هيو.
ڪو سهڻو جي پائي ڪارا، رنگن مان خوشبوءِ اچي ٿي.

ڪير آ جو سونهن ڏي سنبريو نه آ؟
ڪير آ جو آکاڙ ۾ پگهريو نه آ؟

ساه منهنجو پيو منجهي ڇا ماجرا؟
نيٺ مليا واءُ ڪو ٽڪريو نه آ.

باه جي شعلن مٿي ٿو رقص ٿي
تون چوين ”هو عشق ۾ پڇريو نه آ“.

دوست کان دوکو خبر ڪيئن ته پوي؟
ڪير مان پاڻي ڪڏهن اچريو نه آ.

مان سدائين سچ چوان ٿو سڏ وڌي
ڪوڙ جو چوغو ڪڏهن پهريو نه آ.

جو پڇي آيو مرڻ جي خوف کان
تنهن پٺي کي ماءُ ۽ پيءُ نپريو نه آ.

تي اڃان دل جي ڪتابن ۾ رهي
وقت جي ته گئن صفحو ڪٽريو نه آ.

پاڻي راحت امن ’خاڪي‘ ملي
پيار جهڙو ڪو پيو نظريو نه آ.

اُپ تي خالي بادل ڊوڙن
ايئن لڳي ڪنهن لاءِ ٿا پتڪن.

قوه جواني سهڻا سائين،
هي به الائي ڪنهن تي برسن؟

مان ايئن آهيان ساڻ سنڌيءَ لاءِ
جيئن پڪيٽرو پتڪي بن بن.

تنهنجي پيرن پاييل ناهي،
پير وڌيا ٿي من ۾ چن چن.

توکان وسري هاڻ ويس مان،
پر تون نه ڀلئين مون کان پل ڪن.

رُوح سچو ته ٿئي روه رتيون،
عشق نه جهلجي پلجي جبلن.

جرس حوس ۽ جسم فروشي،
هي حالت آ هاڻي شهرن.

مون وٽ ڪجهه وايون گيت غزل،
تن مان ڪريان ٿنهنجو درشن.

توکان پوءِ هي حالت جاني،
جيئن بن برسات ٿري تڙپن.

اڃا تائين پيو تڙپان اڃا تنهنجو پُڃان ٿو مان.
ڪٿان ايندين ڪڏهن ايندين؟ رڳو راهون ڏسان ٿو مان.

گهڻو ئي وقت ويو گذري لڏي تو سار ناهي ڪا،
”رُڪيو مجبور هوندو هو“ ايئن دل کي چوان ٿو مان.

ڌڪاريو لوڪ وستي مان ويس ٿي ڏور نظرن کان،
اُتان مون کي تڙيندا ڪيئن تنهنجي من ۾ رهان ٿو مان؟

ڏسڻ توسان ڪلڻ توسان هُئڻ تون ئي سندم ساڻي،
ڏسان ڪنهن ڏي ڪِلان ڪنهن سان؟ اڪيلوئي هِلاَن ٿو مان.

لڳي بندش ڦريون فونون رهي ٿي جانچ اُت ويه ٿي،
هتي تون ٿو لڳين جاني هتي جليو لکان ٿو مان!

سوا تنهنجي حياتي هي زهر قاتل لڳي ’خاڪي‘،
اچي ويندين اچي ويندين ايئن چوندي پيان ٿو مان!

پلا ٻڌايو پرين اوهان کي وسارجي پر وسارجي ڪيئن.
لڳي جا ويئي انهي ته دل کي ڏٽارجي پر ڏٽارجي ڪيئن.

هتي وٺڻ نانءُ يار جو جڻ گناه ڪوئي ڪبير آهي.
وري ستائي جو سڪ سڄڻ جي ڀڪارجي پر ڀڪارجي ڪيئن.

سهي سگهان تير مان نظر جا ايڏو ته مون ۾ به دم نه آهي.
اچي ويا سامهان اوهان ئي نهارجي پر نهارجي ڪيئن.

سُهڻل سوا ايئن آ حياتي بنا پاڻي جيئن مڇي ٿي ڦٽڪي.
اوهان بنا زندگي اڪيلي گذارجي پر گذارجي ڪيئن.

هتي ته هڪ هن پيار تي چوڪيون پيو آ صياد هر هنڌ.
ملي نياپو هتان ڪبو تر اڏارجي پر اڏارجي ڪيئن.

حيات ڏاڍي ڏکي ٿي گذري ڪُنن حوالي جيون سَفينو
ٻڏي ٿي پيڙي نه ناکڻو آ ڪو اڪارجي پر اڪارجي ڪيئن.

ملي وڃي دل گهريو جي دلبر اها ته آهي ڪمال قسمت.
ڦٽل هي 'خاڪي' نصيب پنهنجو سنوارجي پر سنوارجي ڪيئن.

شمع سان ڪري ٿو ملڻ جا بهانا.
اهي ئي پتنگ جي جلڻ جا بهانا.

اسان عشق ۾ هون اڳي کان به اڳرا.
پرين ٿا تلاشين ڀلڻ جا بهانا.

ڪري واعدا ڪانه آئي وڃن تي.
ڪري ڳالهه پنهنجي ڀلڻ جا بهانا.

ڪڏهن حوس پويان ڪڏهن هوتلن تي.
نئون نسل ڳولي ڏيڻ جا بهانا.

ٿيو ٿر ڏڪاريل تهوڪا نه مورن.
ڊيلون ڪيئن ڳولين ٿلڻ جا بهانا.

غمن جاڻي پاڇا رهيا زندگي ۾.
اچو ڪي ته ٺاهيون ڪلڻ جا بهانا.

گهڻا سور 'خاڪي' سهي ڇپ رهياسين.
اسان ڪي نه آيا سلڻ جا بهانا.

بند ملاقات جا سلسلا ٿي ڪرين.
منهنجي دل ۾ ٻيا جرجلا ٿي ڪرين.

سات مان توسان ٿي ٿو رهڻ چاهيان.
تون مٺي چو ڊگها فاصلا ٿي ڪرين؟

چار گهڙيون اچين ڄڻ ته سِلا مڃن.
جي هلي ٿي وڃين ڪربلا ٿي ڪرين.

هر ادا تنهنجي مرڪي اکين تي رکان.
غير چو پاڻ سان پرجهلا ٿي ڪرين.

تون ڏسين مُرڪندي درد سڀ دور ٿين.
شوڻ نظرون کڻي زلڙا ٿي ڪرين.

مون ملڻ پئي گهريو صرف توسان، مگر
گڏ رقيب سندا قافلا ٿي ڪرين.

سال گذريو يڪو خط لکڻي ڪين ڪو
رابطا چو ڀلا گهرگهلا ٿي ڪرين؟

هڪ حسين اڳ وري نڪتين سينگار جي.
پوءِ 'خاڪي' خطا حوصلا ٿي ڪرين.

نفيس نازڪ حساس جذبا.
ڪڪن پنن جيئن هن سي جلجا.

خيال ۾ هو ته خواب ۾ هو
هنن جا دل تان ڪڪر نه هٿيا.

اسان پڇي عشق ۾ وياسين،
پٽي سناسين سدا جو صدمو.

هئا چين چپ ۽ هار ٻانهن،
ڪيئن وساريا حسين لمحا.

انياءَ جتي پي ڏسان، لکان ٿو
تڏهن ته ٿانڊا لڳن هي نغما.

ڪڏهن جهڪائي نه ڪو به سگهندو
جوان جذبا بلند رکبا.

ذرا ذرا ٿي پُري رهيو هان،
برين ڏيڪاريو پنهنجا ڪي جلوا.

انسانيت بن آدم ڪونهي
پڪ ان جو ڪو به ڌرم ڪونهي

سونهن نظر ۾ عشق اندر ۾
پيار بنا ڪوئي ڪم ڪونهي

جنهن ۾ گڏ تون مون سان نه هجين،
سو هن دل جو البم ڪونهي

آميون اڃ ڪله پاڻ نظر ۾
پنهنجي حق ۾ موسم ڪونهي

هر ڪو پڇي ”ڇو هي حال ڪيئي؟“
يار جدا آ پيو غم ڪونهي

توسان اظهار ڪرڻ چاهيان،
تو اڳيان اهڙو دم ڪونهي

ايئن وساريو جانيئڙا ڇڻ،
'خاڪي' سان ڪو سنگم ڪونهي

اُجڙيل حالن کان چرڪن ٿا.
هو دل وارن کان چرڪن ٿا.

ماڻهو کي آ ڊپ ماڻهو کان،
دلبر آچن کان چرڪن ٿا.

دل نادان لڳي نه پوي ڪٿ،
چاهت چاڪن کان چرڪن ٿا.

ياد لٽي سج يار اچي ٿو
عاشق شامن کان چرڪن ٿا.

ڪارو ڪاري نه ڪري مارين،
پنهنجي پاڇن کان چرڪن ٿا.

ميڪپ سُرخي لالي مڙس ته
سورنهن سائنن کان چرڪن ٿا.

پي بڻيا پٽ، پٽ بڻيا پي
ڳاڙهن واتن کان چرڪن ٿا.

اڄ ڪلهه چوٽ چڙهي مهانگائي،
ماڻهو ڪاڇن کان چرڪن ٿا.

ڪوڙا سامي ڪوڙيون ٺهليون،
جوڳي نانگن کان چرڪن ٿا.

ماري وجهندا سامي وارا،
جيئرا لاشن کان چرڪن ٿا.

محبوب ڏسن سار رقيب،
اهڙن خوابن کان چرڪن ٿا.

ساون گڏ سپهه سُڪار ساڙي،
ماڻهو جانچن کان چرڪن ٿا.

ڇا جي قوم ته ڇا سنڌ؟ ليڊر ..
فوجي داڻن کان چرڪن ٿا.

اوطاقتن تي روز سلامي،
هيڻا ڏاڍن کان چرڪن ٿا.

شاعر آزاد لکن شعر هتي،
علمي ماڻهن کان چرڪن ٿا.

گلڙن کي ٿو چاهي هرڪو
'خاڪي' خاڻن کان چرڪن ٿا.

ٺي گھري امتحان هر گھڙي دوستي.
ڇا ڪبي جا هجي بي وڙي دوستي.

پيار ۾ روح گڏ ٿا به جيئن مرن،
محبتن جي ته آهي ڪڙي دوستي.

جيئن رشتو آ پاڻي مڇي جو مٺا،
تيئن دل جي توسان آ اڙي دوستي.

دل وڃي پرڃي يا يار ٽڪجي پوي،
پوءِ هي روز ڏي ٿي تڙي دوستي.

دوستن کان دوڪن تي جو دوڪا مليا،
ها تڏهن ٿي ويڇاري رڙي دوستي.

ماڻهو مطلبجي جي مليا هت رڳو،
لوپ لالچ ۾ ويندي سڙي دوستي.

گهڻا سھجن غمن کي لڳائي ڳلي،
پوءِ لڳي ٿي مٺي هي ڪڙي دوستي.

سند هئي دوستي ۾ ته مشهور پر،
سج جيان ها هتان پي لڙي دوستي.

پاڻ 'خاڪي' کلي سر ڏيون ياري ۾،
جي هجي هو سڄو پو ڪڙي دوستي.

دل جي بنجر ڌرتي مٽي بادل ڪو بڻجي وس اچي.
هي حال دل جو دلريا پنهنجي اکين سان پس اچي.

ويران من جي آهي وستي تو بنا منهنجا مٺا.
منهنجي حياتي آ چسي چاهت جو پرڪو چس اچي.

ڪاٺ اچن هي در دريون پتيون ۽ چتيون هر گهڙي
آهيان اڪيلو ٿي پوندو ميلو رڳو تون بس اچي.

توڪي چير مان ٿو ڪيان توسان محبت ويئن رسي.
مان آهيان اڻ ڄاڻ تون آداب محبت ڏس اچي.

تنهنجي سوا ڪجهه پي اچي سهڻا نٿو مون کي نظر.
لال مون کي پنهنجي هٿن سان تون لائي ڪنهن گس اچي.

آهي سندن هي آرزو دلبر جو ٿي ديدار ڪو
ويندس گذاري هان لمحو ڪو موت کان اڳ رس اچي.

ها مان تنهنجي ئي پيار ۾ ڪامان پچان پچران پيو
هون جي اچين نه ته 'خاڪي' کان پنهنجون يادون ئي کس اچي.

وري هڪ دفعو درد دل کي ملي ڪو.
وري سور منهنجا سڻي ۽ سڻي ڪو.

رهان پيو دنيا ۾ اڪيلو اڪيلو
وري هاڻ مون کي لڳائي ڳلي ڪو.

تو يارو ڙلان روز ڀٽڪان رڻن ۾
وري يار ڪنهن کي چوان گڏ هلي ڪو؟

وسيو مينهن ڏسي ڊيل جهومي نچي تو
وري مور وانگي خوشي مان ٽلي ڪو.

اچي ويندي آخر ته هو پي اسان ڏي
وري بي سبب آسرا ڪيئن پلي ڪو.

رهيون باقي هن جون ٽي مرڪون جيون ۾
وري تهڪ ڏيئي 'خاڪي' سان ايئن ڪلي ڪو.

مون کي جڳ ۾ يار نه مليو.
جيون کي آڌار نه مليو.

هو جي مرڪي جيون جرڪي.
اهڙو اڪڙين ٺار نه مليو.

هو ايندو منهنجو ٿي رهندو
هتي جنهن جي سڪ سار نه مليو.

هڪ ته پهرا هئا هن تي ۽ ٻيو
مون کي موقعو ڌار نه مليو.

هر ڪنهن هٿ ۾ ڦاهيون ڦندا.
ڪو به هينئن جو هار نه مليو.

جنهن به ڏنو جهٽڪن سان جاني.
پيار به تارو تار نه مليو.

هر ڪو لوڻ ڦٽن تي ڀرڪي.
خاڪي کي غمخوار نه مليو.

دوست جي دوستي چُرا نُوڪيا.
سور ٿي سوکڙي چُرا نُوڪيا.

چنڊ ۾ رات عڪس تنهنجو هو.
راتوڪي روشني چُرا نُوڪيا.

سادگي ۾ چڏيم ويڃائي خود.
هن دنيا دورنگي چُرا نُوڪيا.

مون ملڻ چاهيو ملي نه سگهيس.
چاهه تي چوڪسي چُرا نُوڪيا.

قيد مون کي ڪيئي ڏئي دوکا.
ڪوڙ جي ڪوڙڪي چُرا نُوڪيا.

”هاڻ توڙي نه مان ڪڏهن ايندس“
مسخري ٿورڙي چُرا نُوڪيا.

نيٺ نيٺن وئي ملائي هو.
البيلي اوپري چُرا نُوڪيا.

ماءُ پيءُ سوچ ۾ سماڻي ڏيءُ!
بار ۽ بيوسي چُرا نُوڪيا.

هٿ ڇڏائي هلي وئي ’خاڪي‘
چيڳلي چوڪري چُرا نُوڪيا.

سڀ خوشين جا ساٿي غم گهڙي لاپتا.
غرض لالچ رڳو دوستي لاپتا.

جو به ماڻهو اُتي پاڻ عاشق سڏي
سڪ سڄي سا ڪٿي عاشقي لاپتا.

هاڻ مجنون ڪٿي ۽ ڪٿي ماري؟
ديس ۽ دل جي ديوانگي لاپتا.

روز گهمندي ڏسون رقص ۾ موج ۾
سا حياتي ٿئي اوچتي لاپتا.

شهر روشن پهراڙي به پرندي ڏسون،
تي وٺي ڇنڊ جي روشني لاپتا.

جو به چهر و پسون ساڻ ميڪپ ٿڌيل،
واءِ فيشن وريو. سادگي لاپتا.

دور سڏجي پيو زور جو ڏاڍ جو
نيان نوڙت، دعا، عاجزي لاپتا.

جيون منهنجو آ بر وانگي
۽ جوڀن تنهنجو جر وانگي

مان هنج اُڃايل آهيان ڪو
تون سرهو آهين سر وانگي

تنهنجو جلوه آ سج جيان
۽ مان ڌرتي جي تر وانگي

ڪايو هڏ چم ۽ ماه وڃي
هي عشق لڳي ٿو مر وانگي

مان ته پڪيٽرو هان پرديسي
سات سڄڻ تنهنجو پر وانگي

مون پيار ڪيو اظهار ڪيو
تون اڪيون پور نه در وانگي

تنهنجو ديدار ته مينهن مثل
مان تاسو پياسو ٿر وانگي

سانڍي رکيا دل جي خاني
قلف ڪنجي ڏئي ڪنهن زر وانگي

ٿوري واءُ لڳي ٿي گرم ٿي
تنهنجو هر واعدو چر وانگي

’خاڪي‘ مان ڪا رات انڌيري
تون روشن، روشن گهر وانگي

جيون ڪشتي آ پٺور ۾
پڇ ڊاه لڳي آ اندر ۾

مان آهيان ڄڻ موهن جو دڙو
هن کي ملندو ڇا ڪنڊر ۾

ڏور فضا ۾ تهڪ پرن ٿا،
گيت ڦٽن ٿا دل بنجر ۾

پيار ڪري سو بزدل بهادر
ڪونه جتاء ريتن سنگهر ۾

هن نيٺ ڪٿي جو نهاريو هو
مان گم آهيان ان منظر ۾

يار جي يادن جا گهند وڃن،
اڄ پي منهنجي من مندر ۾

ڪيئن ڏوه ڏيان جڳ کي جاني،
'خاڪي' پنهنجو هٿ خنجر ۾

ٿهڪ اظهار بدلي ٻڌا.
دل جلي خاڪ، جذبا ٿڌا.

مان مسلسل ڪيڙ ۾ رهيس.
تير نيٽن لڳا جي سڌا.

مون جڏهن چاهيو ٿي ملڻ،
ونگ ريتن تڏهن ئي وڌا.

سو اسان جو آ حاکم بڻيو
جنهن سدائين ڪيا ڪم ڪڏا.

اُت ڪوي سنڌ بيداد ٿي
بند ڪنهن هن سنڌو تي ٻڌا.

پيٽ جي مسئلن ماريو!
سڌ هوندي هي ليڊر بي سڌا.

اوهان سان اڄ به آهي پيار محبت مان ٿڪا ناهيون.
ڏسو پل آزمائي يار محبت مان ٿڪا ناهيون.

سوين الزام سر تي عاشقن جي، پوءِ به ڪين مڙن،
اچو سامهان ڪيون اظهار محبت مان ٿڪا ناهيون.

پهرا وڌيا گهڻي مان ٿي گذر پنهنجي مگر ٿي ڪيئن،
وڌي وڃبو اڳيان هر بار محبت مان ٿڪا ناهيون.

اسان چاهيو اوهان کي ۽ اوهين چاهيو ضروري نه آ،
اوهان جي ياد چين، قرار محبت مان ٿڪا ناهيون.

نه ٿا روڪي سگهن هي ڪوٽ رسمن ۽ رواجن جا،
سڏي سهڻا ڏسو هڪ وار محبت مان ٿڪا ناهيون.

اوهان جي سونهن جي جاري دلين تي بادشاهي آ،
ڪيوسين حسن کي سرڪار محبت مان ٿڪا ناهيون.

اوهان جي ٿي ڪڍي 'خاڪي' رڳو شامل عنايت هي،
ڏيو هٿ ڪن پلي سنگسار محبت مان ٿڪا ناهيون.

تنهنجي سڪ ساڙي سگري وانگي.
مون آهي سنڀالي ڊگري وانگي.

تصوير تري هر وقت ذهن ۾
تون مون لاءِ يار ته جگري وانگي.

پيار بڻايو آهي مون کي پينو
حال لٿل ڪنهن جي ڏگري وانگي.

هر وقت ويو هان ڦريو لٿيو
مان پي پنهنجي سنڌ نگري وانگي.

'خاڪي' گڏ هو غيرن سان جاني.
مون لاءِ ڳالهه دوا اُگري وانگي.

اُميدن جي ٻيڙي لهرن ۾ لڙهي آ.
جڏهن سمنڊ جي سطح خاصي چڙهي آ.

”ڪري حق غضب جو وڙهڻ حق آ اُن سان“
سنڌي قوم نه اهڙي پتي ڇا پڙهي آ.

چون پيا اها قوم ويندي ختم ٿي
انهي جي اها آخري ئي چڙهي آ.

وري ڊيم ڪئنال ڪوئي بڻائي
مصيبت اسان تي نئين هُن مڙهي آ.

وئي قوم سا صفحہ هستي تان مِتجي
حقن ڪاڻ پنهنجي نه پاڻ جا وڙهي آ.

صفا پاڙيو ٿي نه تون ويهه ’خاڪي‘
پلي زور دشمن لڳائي رڙهي آ.

نيرُ تنهنجا باز وانگي جلد مان جهٽجي ويس.
سونهن ٿي طوفان ڪڙڪي پاڙئون پٽجي ويس.

وئي نهوڙي آ نظر تنهنجي گهڙي ڪن ۾ مون کي.
مُرڪ تنهنجي تير ٿي دل مان لنگهي ڦٽجي ويس.

شوق سڀئي ترڪ ٿيا، آهڻ تنهنجون يادون رڳو
ڪونه ڪنهن ڏي مان وڃان جڳ جهان کان ڪٽجي ويس.

هر دفعي پنهنجن ڏنا دوکا ڪري تمغا تحفا!
پيار ڪوڙو يار ڪوڙو هاءِ مان ڏٽجي ويس.

تو ڪيو انڪار پنهنجي ساٿ منهنجي پيار کان.
پوءِ ته مان پنهنجي نظر ۾ پاڻ ئي گهٽجي ويس.

هون چين تي مُرڪ ۽ 'خاڪي' چهري تي هئي خوشي.
تون وئين وڇڙي طبيعت ۾ صفا مٽجي ويس.

پيار توسان اٿم.
ڳالهه دل جي ڪيم.

پيار پوتر اٿئي
دل صفا آ ابهر.

چير هي ڇا ڪري
تون نه پائين قدم.

ڇو سهڻي هئي ٻڏي؟
هي ڳجهارت پگر.

جيئن پاڻي ندي
ايئن پنهنجو سنگم.

پل نه توکي ڏسان،
ڄڻ ڪو گذريو جنم.

سونهن سوگهو ڪيو
عشق ازلي لڳم.

دل به پوندي ٿئي،
ڪين توڙيو ڀرم.

ڏک جو مون کي مليو
سو به مرڪي سٺم.

گذ رهون ٿا اسان،
مان پيو غم الم.

تون جي مرڪي ملين،
ڏور ٿين سڀ زخم.

هي محبت ڪڏهن،
ٿي نه 'خاڪي' ختم.

ڳالهه ڪيان ٿو هڪڙي سادي
مون ڪي ٿي گهرجي آزادي

ديس ته پنهنجو ٻولي ٻي جي،
ان کان وڌ ڪهڙي بربادي؟

سند ته مشهور هئي جڳ ۾،
آ جنت جهڙي هڪ وادي

پاءُ ڏنو آ نهن جو نڙي تي،
پاڻي ڪاڻ سڪي آبادي

قوم ڪپائي ماڻيون شهرت!
ڪين ڪبي ڪرسي ۽ گادي

هن پريئي جهان ۾ دوستو.
مان لڳان اوڀرو اوڀرو.

چنڊ چڙهيو نه آئي اڃان،
ڪو ته آخر ٿيو خورو.

شهر مان دل وڃائي وريو
ڳوٺ جو سادڙو ڇوڪرو.

هن نقاب به هٽائي ڇڏيو
ڇو طرف ٿو ڏسان سوجهرو.

سونهن جي ٿي ساري مٽي،
پر پرو ڪجهه ٿيو موٽرو.

کير جهڙي اڇي هو هئي،
ڇو ته ڪاري ڪيو لوفرو.

پيار جڳ ۾ ڏنئي جيترو
ها ته ملندئي به سو اوترو.

پاءُ سمجهين پيو غير کي،
نانگ 'خاڪي' اهو ڇوڌرو.

ڪنئي نظر ناز مان نگاهن ڪيو ڪو زخمي سنڀال ڪرتون.
اُتي ڪٿو ٿي مريضن محبت اهڙو ته ڪوئي ڪمال ڪرتون.

اسان ته تنهنجي جمال جلوي هٿان ازل کان ڪٽل رهياسين،
ٿيو چريو ڪو اهو نه هرگز اندر ۾ پنهنجي ملال ڪرتون.

تڏهن ته منهنجا مٺي وڏا ڀاڳ چٽا تون ئي پڇين ٿمنا،
”چمڙ ڏيو پير“ مان چوان ۽ چوين تون ”ڪوئي سوال ڪرتون“.

جهلڪ نه جهاتي ڏنر گهڙي پل ته جڻ حياتي وئي اجائي،
ڪري دري بند ايئن نه منهنجو مرڻ ۽ جيئڻ محال ڪرتون.

ڏسي اچانڪ پنهنجو گراهڪ گلاب جهڙي ڪلي ڪمائي،
اڃا ته جوين رسي به ناهي حياءُ ٿورو دلال ڪرتون.

ڦڙي ڦڙي جو حساب ٿيندو ڪڏهن اسان جو به وقت ايندو
اڙي لٽيرا وري ڪري ڪربلا ختم نا عيال ڪرتون.

نفيس جذبا حساس سوچون معصوم محبت اچان سنڀاليو
اڃا به دل هي سڪي پئي پُر ’خاڪي‘ جي من جو ته خال ڪرتون.

زندگي ۾ خال رهڻو آ، رهي ٿو.
پڇ انهي کان روز جو صدمان سهي ٿو.

مون وٽان هو وئي خوشي وئي موڪلائي،
هن پڇاڻان روز من جو مندر ٻهي ٿو.

شعر مشڪل آ لکڻ شاعر ئي ڄاڻن،
ڪرت پالا من - هلن ته غزل ٺهي ٿو.

ڪانه وارن ۾ ڦٽي نه بدن تي اجرا،
هار ۽ سينگار پي سٺ سان ٺهي ٿو.

ليڪچر ڪوئي لڳي يارو اجايو
ڪو اکر هڪڙو وڏي قيمت لهي ٿو.

ڪيتري ئي ڪو ڪري ڪوشش تڏهن پي،
وهڪرو سنڌو جو وهندو پيو وهي ٿو.

رات ساري انتظاري ۾ ڪتي مون،
ڏينهن گڏي ويو نه آئين سج لهي ويو.

ڇو اٽل ان جي گهٽي ٿي بند مون لاءِ
هون ته 'خاڪي' هر ماڻهو مٽيندو رهي ٿو.

انتظاري تنهنجي خوشي وانگي
تون به آئين مگر غمي وانگي

مون اڳن آئين غير سان گڏجي
دوستي تنهنجي دشمني وانگي

ها سڀئي نفرتون انڌيرن جيئن
محببتون ڏس ته روشني وانگي

جنهن به جيون ۾ پيار ناهي جي
زندگي سا نه زندگي وانگي

خيال تنهنجو رکڻ لڳو آهيان
ڇو الائي پنهنجي وٺي وانگي؟

مون ته بدنام آ ٻڌو عاشق
هن جي قسمت به عاشقي وانگي

ڇانءُ ڪندي دل مٿان جڏهن ايندي
ياد تنهنجي ته ڏپ ڇڻي وانگي

جڏهن کان اوهان کي ڏسڻ کان وياسين.
تڏهن کان اسان پي ڪلڻ کان وياسين.

ڏيئي تهڪ پيارا پري پاڻ پاڪر.
ايڏي قرب مان ها ملڻ کان وياسين.

اوهان سڀ پتا پار بدلائي ڇڏيا.
چنڊيون خط اوهان کي لکڻ کان وياسين.

اوهان جا ٿياسين اوهان ئي ڌڪاريو.
ايئن هاڻ ڪنهن جا ٿيڻ کان وياسين.

اوهان جي پڄاڻان اهو حال 'خاڪي'.
مرڻ جاني مشڪل جيئڻ کان وياسين.

درد نگر ۾ پيار روئي ٿو.
دلبر کان ٿي ڌار روئي ٿو.

ساٿ سهارا سڀ ڪنهن پيارا.
رانديڪي لڌ ٻار روئي ٿو.

سڪ ۽ سارون، لڙڪن لارون،
هن جي ايندي سار روئي ٿو.

لڙڪ وهايان، مان هڪ ناھيان،
سارو هي سنسار روئي ٿو.

ڪالھ هو جيڪو مون تي ڪليو
اڄ ساڳيو سو يار روئي ٿو.

مينهن وسائي، ملڪ سڄائي،
رب ڏس تون، ٿر پار روئي ٿو.

هڪ جاني آ پيو 'خاڪي' آ،
گل مان وڇڙي خار روئي ٿو.

ضمير وڪڍي امير بڻجئون ايئن اسان کان ٿيو نه ٿيندو.
بي شرم ۽ بي ضمير بڻجئون ايئن اسان کان ٿيو نه ٿيندو.

پلي ته سڏجئون به ڪاڪلن جا قيدي انهي ۾ ڪو عيب ناهي.
ڊڄي انياءَ جا اسير بڻجئون ايئن اسان کان ٿيو نه ٿيندو.

اسان سدائين پرين جي آڏو پيار جي لاءِ جهليون ٿا جهولي.
امير اڳيان فقير بڻجئون ايئن اسان کان ٿيو نه ٿيندو.

جهڙا به آهن وري به پنهنجا ڪڙا انهن لاءِ ٿوه جهڙا.
۽ غير لاءِ ڪنڊ کير بڻجئون ايئن اسان کان ٿيو نه ٿيندو.

اسان مسافر رهي اسان کي تلاش محبت امن جي آهي.
حڪومتن جا سفير بڻجئون ايئن اسان کان ٿيو نه ٿيندو.

شعور جهڙي نه ڪا ٻي دولت وڏا لٽيرا سگهون سڃاڻي.
وفاق سامهون صغير بڻجئون ايئن اسان کان ٿيو نه ٿيندو.

مڃون ٿا بيروزگار آهيون مگر اسان پنهنجي پيٽ خاطر.
پنڊت، ملان يا پير بڻجئون ايئن اسان کان ٿيو نه ٿيندو.

ننڍا ننڍا ئي اسان سهي هون تڏهن سڏايون ٿا پاڻ 'خاڪي'.
صغير ماري ڪير بڻجئون ايئن اسان کان ٿيو نه ٿيندو.

اُميدون هن اڃان تو ۾
پناه آچيو وٺان تو ۾

ڊڳها گيسو چپن مُرڪون،
اِهي خويون عيان تو ۾

چڏيندين مان ٻڌي ويندس،
ٻڌل منهنجي سڪان تو ۾

ڍڪي ڇڏ رُخ پرين پنهنجو
ڏسي نه پيو متان تو ۾

سفينو مان ڪنارو تون،
اچي هڪ ڏينهن لڳان تو ۾

وڃائجي ويو آهيان،
وري خود کي لپان تو ۾

صدين جي مان صدا آهيان،
ڏٺا مون هن زمان تو ۾

اڙي وڻ خيال سان لڏ تون،
پکين جو آ مڪان تو ۾

خدا 'خاڪي' ڪندو پوريون،
رکيون آسون اسان تو ۾

جڏهن ڪان نگاهن سان دل تو ڦٽي آ.
تڏهن ڪان نظر ڪانه تو تان هٽي آ.

ويو واسجي هان مٿين پير منجهان تون،
هتان سونهن جي چڻ ساري مٽي آ.

هيئن ساٿ هئا تهڪ منهنجي جيون ۾،
جدا ٿيڻ ته نه گهڻا غمن جي گهڻي آ.

اها سار منهنجي اُهي پيار تنهنجا،
سا تصوير ماضي صفا ٿي چٽي آ.

جتي پير ها تو رکيا ناز مان جي،
اُتي ئي ڪٽي دل ته منهنجي لٽي آ.

رهين روح ۾ تون ته خوشبوءِ وانگي،
سڄي زندگي نانءُ تنهنجي ڪٽي آ.

ته لڙڪن مثل هان وهي هار نڪتو
نه ڪا واپسي جي خوشي ڏي گهڻي آ.

نظارا ستارا به جي نور ٿي ويا!
جڏهن ڪان هي جوڙي اسان جي ٿئي آ.

رڳو ياد تنهنجي رهي روح ۾ ٿي.
بڻجي سڪَ تنهنجي مون لاءِ ڏپ چٽي آ.

ڪڏهن ڪين دوکو دغا ٿيندي مون کان.
پڙهي پيار جي مون پيارا پٽي آ.

”سنڌي آهيان سنڌ آ ديس منهنجو“
وري هن هي سازش نئين ڪا سٽي آ.

ڪيان گهور ڌرتي توتان پيار پنهنجا.
سنڌو مون کي تنهنجي پياري مٽي آ.

مري مان ويڃان ها نه مارڻ اچين ها.
ٿئي آبِ جيون زهر جي وٽي آ.

وري شال منهنجي اڱڻ تي اچين تون.
ڏسي ڏور کان آس من ۾ ڦٽي آ.

جدائي ڪري ٿي اهڙا حال جاني.
نه ڪا مرڪ منهن تي ۽ پانهن به ٻٽي آ.

اچي مون ڏي ساڳيا مون کي پيار ڏيندين.
اها ڳالهه خاڪي صدين کان رتي آ.

تيا سدائين جي مون سان ستم پيو سنڀاليان
ڪيان ته ڇا ڪيل پنهنجا قسم پيو سنڀاليان.

دوار يار جي اچيو وري به موٽيو وڃان
پرين چيو نه اڄ تڏهن قدم پيو سنڀاليان.

جڏهن پيار جو پتو نه هو پيار هن ڏٺو
ستائي سڪ اچي نٿي ظلم پيو سنڀاليان.

رهان هميشه ساٿ هن جي مون اهو ئي سوچيو
سا سوچ ۽ اُڪير سا ابهر پيو سنڀاليان.

چئين ”ڪبو نه زندگي سڄي پيار ڪنهن ٻي سان“
ڪيس وفا نه واعداءِ پرم پيو سنڀاليان.

انهي ته عشق آ رلايو ۽ جلایو پئي سدا.
وساريائين پر جنم جنم پيو سنڀاليان.

وڏو جهان ذات جو فڪر جي ڪيان ته فن وڃي
رديف، قافيا، وزن، رتم پيو سنڀاليان.

واء نه لوڏيو سو وڻ ڪونهي.
ڪوبه ڌنار بنان ڌڻ ڪونهي.

جيڏو آهي اثر نظر ۾،
تن کان وڌ ڪوهڻ ڪڻ ڪونهي.

جنهن نه جيئري ٿي موت ڏنو آ،
سو جڳ ۾ ڄائو ڄڻ ڪونهي.

ڪيڙن ماکوڙن لاءِ مڻ ۽،
هاڻي حقدار لاءِ ڪڻ ڪونهي.

هت عام ڪباب، تڪا آهن،
پر ملندي هاڻي جهڻ ڪونهي.

نيٺ بهار به ايندي 'خيامڪي'،
رهڻي ته سدا پڻ ڇڻ ڪونهي.

اڄ وري هڪ نئون غزل ٿو لکان
نيٺ قاتل ۽ دل جو قتل ٿو لکان

دل شڪار ته پرين کي شڪاري چوان
جنهن تي ڪيو عشق حملو آجهل ٿو لکان

ساڻ سهڻو رهي ساڻي جيڪر سدا
زندگي پوءِ اهائي سڦل ٿو لکان

شاعري وٺي رسي جسم هن جو پڙهيم
ڏات ڏيهه ۾ اهائي اصل ٿو لکان

نوٽ وسڪي عياشي ڪري رات ۾
يار آ گلبدن ۾ ڳڏل ٿو لکان

نڪ ڪٽي هار ڪيئن، نڪ ڪپايو ڏيٽس؟
دل لڳي ٻانهن ڪنهن سان پڳل ٿو لکان

هار کائي به جيڪي نه جُهڪيا ڪڏهن
ڪاميابي انهن جي آتل ٿو لکان

سند ساري پياري نٿو ماتلي
۽ ڪراچي ڪينجهر کي آمله ٿو لکان

بدگمانِي بنايل بگاڙيو ڇڏي
پيار ۾ خاص 'خاڪي' خلل ٿو لکان

هل ته اڏيون جهوپو جر پاسي.
هڪٻئي جي هجئون ڀر پاسي.

غيرن گهات لڳايا آهن.
ڌاريان ڌوڙ ٿين ڀر پاسي.

هونءُ ملڻ مشڪل، ڀر جنهن ڀل،
مان مٿيان، تون هُج در پاسي.

ماڻهو دوزخ ٻارڻ ڇو ٿئي،
باهه ڏکي نه جي ٻي گهر پاسي.

مان محبت حق سچ جو ساڻي،
تون ڪوڙ ڪُڍورت ٿر پاسي.

اڄ ماڙن مک مرڪون هونديون،
ڪنوڻيون پيون ڪِنُون ٿر پاسي.

تنهنجو پنهنجن جو خير هجي،
ته چوان خير هجي ڪر پاسي.

ڇو ته رڳو سنڌ امن وسستي؟
محبت امن هجي هر پاسي.

تون نيٺ ملائي 'خاڪي' سان،
پيا ته نشا وقتي ڪر پاسي.

گهر جلائي دل جلائي ڪر وفا.
حال هر ڪنهن ۾ نپائي ڪر وفا.

ڪيئن به ڪر بس خوش رهي پنهنجو پرين،
درد ۾ پي مُسڪرائي ڪر وفا.

هو چون توکي چئو سامهون نه ڪجهه،
تون غصي ۾ چپ سُبائي ڪر وفا.

سور ڏيندڙ اڃ وري سنبريا اٿئي،
لڙڪ اکرين ۾ لڪائي ڪر وفا.

عشق ۾ هن جي اڳيان وڃ تون جهڪي،
ذات پنهنجي کي گهٽائي ڪر وفا.

يار جاني جو خوشين سان گهر پري،
سور سيني سان سجائي ڪر وفا.

عجب هن دنيا جا نظارا ڏنم.
محو رقص ڪلهي ڪتارا ڏنم.

اڪين سامهان هوندي آهن پري
ڪڏهن ڪو نه ملندي ڪنارا ڏنم.

سڪن ۾ سدائين رهيا ساٿ سي،
پري ٿيندي پنهنجا پيارا ڏنم.

نه اخلاص رهيو نه محبت رهي،
اهي خاص وڌندي خسارا ڏنم.

وسائل ويا سڀ وفاقي ڪٽي،
مسائل ۾ ايندي واڌارا ڏنم.

هو پنجاب سرسبز شاداب آ،
سندوءَ جا ئي وارث اُچارا ڏنم.

هتي ظلم جاري آ ڪارو ڪاري
سنڌين ۾ نه ايندي سُڌارا ڏنم.

نه ماني ڳيو رات گذري سڄي،
روئيندي لُچندي بُڪارا ڏنم.

نه آيا پري قرب جا ڪي قدم.
گهڻائي سيارا، اونهارا ڏنم.

ملي ڪانه مون کي مٺي جهڙي ڪا،
سوين سونهن جا پي ستارا ڏنم.

ڪيو آمريڪا حڪم سر جُھڪيا،
ڪنيل ساهه صدرن اُڌارا ڏنم.

ڏکئي وقت ۾ گڏ رهڻ آ ڏکيو
پڄندي پُرندي سهارا ڏنم.

ڪندي ياد تاريخ ور ور ڪري
هتي دولهه دودا ڏلارا ڏنم.

ڪسي ويا ڪڏهن سنڌ جي ڪاڻ ڪي،
هيمون، هوشو پارا سچارا ڏنم.

لکين يار 'خاڪي' پيدا ٿيا شاعر،
پٽائي بخاري نيارا ڏنم.

دل هٿن مان وٺي
آ صفا بي چٽي

تون نه منهن موڙجان،
منهنجي پارت اٿئي.

دل جگر اکيون،
توڪي سارين ٿئي.

هٿ سڄڻ ور سگهو
سار ساڙي پئي.

”مان وساري ڇڏيان“
ڳالهه ڪهڙي ڪئي!

اڄ ته هڪ ٿي ويئون،
پاڻ جاني پئي

توڪي هي سن ميت مبارڪ.
مون کي هار تو جيت مبارڪ.

توڪي تنهنجو ساٿي جڳ کي،
ان جي اصلي ريت مبارڪ.

ماڻهن لاءِ آ مايا ملڪيت،
مون لاءِ من جي پريت مبارڪ.

جيون ڏک ٿي ڏک، شاعر کي،
سورن جو سنگيت مبارڪ.

قلم کڻي دردن دانهن لکيم،
گهائن هاڻو گيت مبارڪ.

غم سان 'خاڪي'، تون خوش توڪي،
سال نئون هر ريت مبارڪ.

پيار ۾ تون ڪرين ٿي ڇو ته وڇوٽيون؟
بهار آئي ۽ تنهنجون يادون موٽيون.

شوق منهنجو اهو ڪيئن به تون سان ملان،
پوءِ ڀلي جڳ ڪري ڀوٽيون ڀوٽيون.

روز ٿا پيار ريتن جي سولي چڙهن،
اهڙي دستور سان جنگ ڪا جوٽيون.

ها رڳو مان ئي آهيان برو نااهل،
۽ اوهان تي ته آهن سوين ڇوٽيون!

ڪانه سهڻي لپي جا رکي سر تري،
سرتيون هاڻ 'خاڪي' هتي کوٽيون.

شخص هڪڙو ڪنهن جي نظر ۾ آهي گم ٿي ويو.
هار ۽ سينگار گجرن ۾ آهي گم ٿي ويو.

هو جڏهن کان آ جدا ٿيو هي تڏهن کان ٿو جلي.
سار دريا ڇڻڪ لهرن ۾ آهي گم ٿي ويو.

هو مسافر لاءِ سهارو جو وڏو سنسار ۾
چنڊ سو کن پل ۾ ڪڪرن ۾ آهي گم ٿي ويو.

رات آڏي جو اُتي سڌڪا پري ڏينهن جو لڇي.
هي به شايد عشق اثرن ۾ آهي گم ٿي ويو.

هو ڪرڻ ۾ مائل به مشڪل جنهن کي سو مجنون ٿيو.
سادو ماڻهو ناز نخرن ۾ آهي گم ٿي ويو.

وار چاندي انتظاري ڪيا نه وريو هو اڃان!
گهوٽ هن جو ڏور شهرن ۾ آهي گم ٿي ويو.

ڪاٺي ڪاري ٿي مري ڪا جسم کي وڪرو ڪري.
پاپ بڻجي ٻار گترن ۾ آهي گم ٿي ويو.

دوستي جو مائتي جو مان ٿي ويو آ ختم.
من هتي هر ڪنهن جو پٿرن ۾ آهي گم ٿي ويو.

ٿي سگهي ته نسل اسان جو ڪو بچائي ها مگر.
ڪيل راندين ۽ هي خبرن ۾ آهي گم ٿي ويو.

پيار محبت ۽ مهمان نوازي جا ويا سڀ قصا.
سنڌ جو ماضي به شعرن ۾ آهي گم ٿي ويو.

ڪو اڱڻ دالان ڪونهي واءِ اچي پر ڪيئن اچي؟
شهر بس بنگلن ۽ ڪمرن ۾ آهي گم ٿي ويو.

ڪوڪ ڪويل جي نه ٿاڙي جي ٻڌون تنوار ڪا.
جو به ڳيرو هو سو ٻڙن ۾ آهي گم ٿي ويو.

موج سان وهندو هيو اڄ ڪلهه اسانجو سو سنڌو
پاءُ وڌڙي جي ته نهرن ۾ آهي گم ٿي ويو.

درد ڪيڙي مان لنگهي شاعر لکيو آهي غزل،
ڪيئن ڀلا سمجهي جو اڪرن ۾ آهي گم ٿي ويو.

ياد ڌرتي ناهي بس آ فاعلاتن، فاعلن،
هت ڪوي پي وزن، بحر ۾ آهي گم ٿي ويو.

قوم جو اڳواڻ ٿي سڏيو ڏئي پُٺ سو ڀڳو
يار ڏس! 'خاڪي' به خطرن ۾ آهي گم ٿي ويو.

قوم جا فرد بیمار جاڳين نٿو.
چو پلا تون به سردار جاڳين نٿو؟

هون ته قومي نعرا تو گهڙين هر گهڙي
اڄ وري تون ئي مهندار جاڳين نه تو.

سڀ وسيعا ڪٿي تنهنجا توکان وڃن،
تون لٽيو آن ته هر وار جاڳين نٿو.

سون ورنِي سنڌو هن صدي ۾ سُڪي،
ڪا نه ڏسجي ٿي وڻڪار جاڳين نٿو.

جانچ، تنهنجو پيو گهر جلائي اهو
گهر ڏئي ٿيو آ پرمار جاڳين نه ٿو.

جوبه حاڪم اچي سنڌ کي سولائي،
ويا وري ڪوڙ بدڪار جاڳين ٿو.

قوم غربت اميرپ جي اُڪن ۾ آ،
تي اڏي ڊيم سرڪار جاڳين ٿو.

پاءُ وڌڙي سنڌيون هي پلايون ڏسو
تي اڏي ڊيم سرڪار جاڳين ٿو.

ڪيستائين رهن قيد هي مارويون،
ٿو هلي نار واپار جاڳين ٿو.

تي ڪسي هُو حوا جي نياڻي هتي،
جي ڪري ٿي هي اظهار جاڳين ٿو.

هڪ آزادي سوين جانيون ٿي گهري،
رت ڏئي جُوءِ مهڪار جاڳين ٿو.

لفظ پالا ترارون ۽ ٿيا به گولا،
جي لکيا 'خاڪي' اشعار جاڳين ٿو.

لڳي پنهنجي محبت ڪو ڊرامو.
ڪڏهن پرچاءُ ڪڏهن ته رهي رُسامو.

گهڻا گذري ڏهاڙا ويا نه آئين،
نڪي پهتو پرين ڪو ڀرت نامو.

اُڀا ڳوٺن ۾ ريتن ڪات قهري،
شهرن ۾ شور هل ۽ آ هنگامو.

عجب يارو آيو وارو فيشن جو
سنهو چولو پهريل سوڙهو پاڄامو.

ڏکڻي لمحي ڇڏيو ساڻ وڃي هرڪو
مصيبت ۾ اچي چاچو نه مامو.

اچي ٿو عقل سا ٻي سان ٽڪائي،
نه سو ڏاهو ڏٺو جنهن ڪڏ نه کامو.

نهي ٿل ويو ته ڪالاباغ ٺهندو
سڪو سٺو ته ٿيندي سنڌ ٿامو.

هن دل ۾ تنهنجو گهر آهي.
تنهنجي يادن مان تر آهي.

يادون بي تابي ۽ بي خودي
هليو دل تي ڪو هر آهي.

ڪر موڙي واريئي وارن ڪي،
جيئن نانگ ڪاڏو وڃي آهي.

ماهتابي تنهنجي صورت آ،
تو بن اونداھون تر آهي.

اڇ هر من جي وسطي ۾ تون،
دل جو ڪليل هر در آهي.

’خاڪي‘ ڏي آخر تون ايندين،
توڪي پيار ڪٿي پر آهي.

تند تو دوستي جي چني.
زندگي ٿي آ چوري چني.

مون چيو هل رهون گڏ ڪٿي.
لوڪ کان آن مگر تون ٻني.

پيار آ پاڻ ڪوئي وڏو.
ڏيه وارن سزا آ ڏني.

ٻائري شاعري ساڻ آ.
۽ پئي آ سدا اک پني.

خوبصورت سهڻي زندگي.
مان چوان ڪيئن، ”آهي ڪني“.

تون رهين خوش ته ’خاڪي‘ سدا.
مون دعا روئي رب کان پني.

بڻين محور مٺي تون زندگي جو
ختم ٿيو وقت حالت ابتري جو.

رکيا تو چپَ جو منهنجي چپن تي،
نشو وسري ويو پو مٽڪشي جو.

لٽي دليون وٺي مرڪي هلي هو
نه چو الزام سونهن تي رهزني جو.

اُٿان ويهان لڄان لوچان پرين لئه
اگهاڙا پير منهنجا ڌرتي جو.

نه موڙيندس ڪڏهن منهن ايئن چيو ته،
هڻي طعنو وٺين تون مفلسي جو.

وري ماڪون پيون ڪٽڪون ٿيون هن،
مزو تو سان هو موسم شبنمي جو.

خوشين ۾ گڏ ڏڪن ۾ ويا وساري
اهو مليو سلو آ مخلصي جو .

رُٿان پٽڪان سڪون ناهي ڪو دل کي،
ڳرو ملهه آهي يارو دل لڳي جو.

ستر هر ڪو سَهڻو پيو دوستي ۾
صبر ڪي نانءُ مليو بزدلي جو.

وزارت ڪا ملي پل خود وڪامي
گهڻو ٿس شوق اهڙي رهبري جو.

ٻڌائي تون هجي هت ڪيئن نه نفرت؟
پئي ڪاهي دلين ۾ بدظني جو.

ٺٺوليون لوڪ جون هن عاشقن تي
قدر ڪونهي ڪو ماڻهو محبتي جو.

ڪندو رهندو پيو تيسين وفائون
جيسين مطلب ٿي پورو مطلبي جو.

رڳو اونداھ لهي چڻ چند ويو آ
گهران نڪتي مٺي آ ويڙهجي جو.

اڃا تنهنجي اچڻ جو من اميدون
نه لائو آسرو مون هڪ گهڙي جو.

وسارڻ ٿو گهران وسري نٿي هو
ڦري چهرو ذهن ۾ پدمڻي جو.

عمر ۾ مان رهيس ۽ پيو رهندس
سڄڻ جو پيو سودائي سنڌڙي جو.

جدا جاني ٿئين 'خاڪي' وٽان تون
جنازو ويو ڪڇي چڻ هر خوشي جو.

دل سفر سار تي رمي آهي.
بس رڳو تنهنجي ئي ڪمي آهي.

ياد تنهنجي پڇي ڪيو پورا،
اڄ ته اک پي نمي، نمي آهي.

سونهن ئي شاعري نڪاري ٿي،
ڪانه آئين ذات به ڏمي آهي.

مون ته ڪوشش ڪئي گهڻي ئي پر،
ڪانه سڪ هي ڪڏهن ٿمي آهي.

هڪ ڪٿي ٿو پيو وڃائي ٿو
پيار پي راند ڪا رمي آهي.

ڇو نه ڪيان مان ثنا سرِ باز،
سند جيگل، امڙ امي آهي.

سا لمحو ئي هتي نه ٿي 'خاڪي'،
دل تي تصوير جا ڄمي آهي.

محبت تي رستن زنجيرون
پاڻي ۾ مليون تدبيرون.

لوڪ سندي دريا ۾ ملن ٿا،
لوڙهي نه ڇڏين خلق جون ويرون.

پيار منجهان تون ته ڏسين پئي پر،
پنهنجي حق ۾ ڪٿ تقدیرون؟

اڳ ته خزان هئي مقدر منهنجو
تنهنجي آئي آيون هيرون.

تنهنجي تن تي ريشم بخمل،
منهنجا لتڙا ليرن ليرن.

نظرن سان دل تي پيار لکي،
ڪين اهي متنديون تحريرون.

تون پاڻ لکي مان پاڻ جلي،
محبت جون ٿا ڪيون تعمیرون.

نيٺ ڪٿي غيرن ڏي ڏٺي،
من جو شیشو سيرون سيرون.

عشق انهي کي خوف نه 'خاڪي'،
تاريخ لکي ٿي تفسیرون.

ايئن اجايا ڪرڻ يارو اُڪا ڇڏيو.
سوچ ڌاريو ڪري بند سڌڪا ڇڏيو.

آهي اتحاد ۾ ٿي سمايل قوت،
ليڪ جڙندي ملائي ته ٽپڪا ڇڏيو.

حيف آ! نند سولي مٿي پيا ڪيو
سند لُٽجي پئي يار جهٽڪا ڇڏيو.

ڳالهايو وڌي سڌ پنهنجي حق لاءِ،
ڪن سراءِ اهي سڀئي پٽڪا ڇڏيو.

هو وڌيو تو وڃي پل اڃا ئي وڌي
ڀاڻ ڪوشش ڪيو ڪنهن تان ڪرڪا ڇڏيو.

هي مهل آ اڏي ڪي سجائڻ سنڌي
ناچ گانا نوان روز نمڪا ڇڏيو.

کوڙ 'خاڪي' وٺن ان منجهان فائدو
شاعري ۾ ڏيئي اهڙي سڌ ڪا ڇڏيو.

سونهن جو هن تي پهرو آ ۽ ڪيڏي پياري وهي آ.
دل چوي ٿي هو هٽيلي ڪاڻ منهنجي ئي ٺهي آ.

پل پئي مون کي ستائي ۽ سڪائي هر گهڙي هو
پر سٺي جڻ روپ ڌاري چنڊ جو من ۾ وٺي لهي آ.

نيهن ۾ نوڪر نشابر پل پيو سڏجان سندس مان
دور دنيا مون کان، پر هو روح ۾ هر پل رهي آ.

”تو وڃائين ڇو اجايو مان پنهنجو عشق پٺيان!“
ڇو به مهڻو لوڪ ٿي مون کي ڏٺو ويو سهي آ.

جيئن ڪوشش مان وسارڻ جي ڪيان دل ۾ هري تيئن،
سڪ سنڌي آ جهيرڻو جيءَ منهنجو ماڻي ۾ مهڻي آ.

تا چون ماڻهو ڪيو هن پيار آ ڪنهن بيوفا سان،
پل پوي هن کي خبر ڇا آ غلط ۽ ڇا صحيح آ.

ڪو چوي هن کي رسم خاطر ڪٿي ڪرڪا عيادت،
پيو پڪاري توکي ’خاڪي‘ اڇ اڱڻ ان جي ڪهي آ.

جڏهن به دل لڳائجي
ته پاڻ تي وسائجي

ڪري وڃي ڪو بي رخي
نه لوڪ کي لڪائجي

پلي نه ڪر پيار پر
ايئن نه منهن مٽائجي

جڏهن به هو هلي اچي
گهٽي گهٽي سڃائجي

پين هٿن جي آسري
نه پاڻ چو ڪمائجي؟

ڪري احسان پو وري
نه ڀلجي پي جٽائجي

هتي ته نفرتون رڳو
ڪٿي ته اک اڙائجي؟

نه غرق ٿي نئون نسل
ته ڪوڙ کان بچائجي

شهرت دولت عيوض ڀلا
ضمير چو ڪپائجي؟

اها جدائي ڏمر تي ڪڙڪي
مون تي تنهائي ڏمر تي ڪڙڪي

وڃن ڪيائين جيئن مرڻ جا،
رُسي اجائي ڏمر تي ڪڙڪي

هيون اميدون وري ملڻ جون،
وڳي شهنائي ڏمر تي ڪڙڪي

گلن جي بدلي ڪنڊن جي ورکا،
پنهنجي پلائي ڏمر تي ڪڙڪي

علاج ڪو عشق جو نه جڳ ۾،
اها اگهائي ڏمر تي ڪڙڪي

ڪيو اوهان سان پيار 'خاڪي'،
سڄي خدائي ڏمر تي ڪڙڪي

ماڳ منزل سڏي هل هلون هل هلون.
پير اڳتي پري هل هلون هل هلون.

پير ڇالا لقون خير آ خير آ،
ڏاڍ ڏونگر ڪتي هل هلون هل هلون.

هي حياتي سفينو اڃا نونو
ڪنهن ڪناري لڳي هل هلون هلون.

راه حق ۾ رڪاوٽ وجهن جي ويري،
سي آيا سر ڪڍي هل هلون هل هلون.

چڏ محلاتون اهي پيار هر ڪنهن ملي،
ماروئن جي پڪي هل هلون هل هلون.

اڃ پتن ڀر وري جوڙ جاني مليا،
مينهن پيو ٿو وسي هل هلون هل هلون.

اڃ سرن سان ٻڏي ڪفن نڪري پئون،
سندو ٿو ٻڏي هل هلون هل هلون.

اُٿوئون حق وڙهي اڃ ته 'خاڪي' سيئي،
سوڪ ۾ سنڌ سڙي هل هلون هل هلون.

بس جواني تائين پيار آڀمان آ.
جو پڄاري جسم جو سو بيمار آ.

عشق جي راه تي جو به آهي رميو
ڪين روڪي سگهيو دڙڪو دهمان آ.

مان ايئن ٿو چوان منهنجي ئي ٿي رهين،
پر ڏسين مرڪي مون لاءِ سو مان آ.

صرف محبوب جو هڪڙو ديدار ئي،
ڪنهن غمن هاڻي لاءِ درد درمان آ.

قلم ڪاغذ پيا ڪجهه شعر ڊائري،
يار يادون عمر پر جو سامان آ.

مان مرڻ تي هجان سامهون تون هجين،
ها اهو آخري من ۾ ارمان آ.

تون ايڏو پي حسن تي حسين هٿ نه ڪر،
موت 'خاڪي' اڳيان سڀڪو مهمان آ.

گهنڊي دار ڪارن سنڊي وسعتن ۾
وينس دل ڦاسائي سهڻن صورتن ۾

سوين سر تي الزام هر هر سناسين،
نيايو اسان عشق آ تهمن ۾

اسان پيار جا يار جا روز گهورا،
سدا زندگي ٿي بسر محبتن ۾

ڪمي ڪانه منهنجي ئي محبت ۾ آهي،
نه گهٽائي آئي تنهنجي نافتن ۾

سڄي زندگي ساٿ ڪنهنجو نه هو پر،
گذاريا لمحا قيمتي قربتن ۾

ٻچا ۽ ٻڍا ڪاڻ پاڻي سڪن پيا،
خدايا! نه ڪر دير تون رحمتن ۾

انائن وجهي ويڇا ڪيو آ چڙوچڙ،
وياسين ورهائجي رڳو نسبتن ۾

محبت نه ٿي آڙي هاڻ ڪنهن کي،
سڄو جڳ جڪڙجي ويو ڪلفتن ۾

سنڌي قوم ڏاڍي بهادر سڏي ٿي.
رڪي هاڻ هي آسرا ٿرپتن ۾.

اهو آدمي هر گهڙي ناشڪر آ،
مگر ڀو به جيون لنگهي نعمتن ۾.

اسان کان اسان جي ثقافت هلي وئي،
هلياسين جڏهن غير جي صحبتن ۾.

اسان تي ٿيون تير ڪينال ڪاٽيون،
نه آئي اسان جي ڪمي همتن ۾.

گهڙي ڪا به هڪڙي نه ڪوچين چئجي،
سوا هن جي نه صرف رهيو راحتن ۾.

سنڌو پاءُ توکي لٽيو مون کي پنهنجن،
گهڻو فرق ڪونهي پنهنجي قسمت ۾.

اچي ڪنهن طرف کان متان هو اچانڪ،
ڏسيان حال دل جو 'خاڪي' خلوتن ۾.

ڪسڪي وٺي دل هن ڪلڻ واري تي آ.
منهنجو وجود سڄو آيو آري تي آ.

ڪر چاڪ سينو نانءُ هن جو اڪريل،
منهنجي ته من جي هر ڦاري ڦاري تي آ.

هرڪو گهمي پيو ساڻ ساڻي هت سدا،
بندش اسان کي ڇو لڳي ياري تي آ.

چڙهي وٺي ناري وهي آيو نه ڪو
ويچار ۾ پيءُ بار هن پاري تي آ.

ڪا ڳالهائي ڪيئن ڪري نظرون مٽي؟
هت ڪات ريتن جو آيو ناري تي آ.

دل ديس جي سليان خبر 'خاڪي' سدا،
غير جي نظر هن سنڌ سونهاري تي آ.

ملي سڀ کي گناهن جي سزا ناهي.
حياتي هي ڏنل ڪا بد دعا ناهي.

اجهاڻ هي ڏبا ڏيئا نه اکين جا،
اسان جي حق ۾ ڇا ٿيو جي فضا ناهي.

ڏسي محبوب مرڪي پو جهڪائي اڪ،
انهي کان وڌ ٻي مارڻ لاءِ ادا ناهي.

اهو ئي درد ٿيندو دور دوري جو
نه چئو ايئن درد ان جي ڪا دوا ناهي.

ڪڇن هٿ چپ چُرڻ ميلاپ جي خاطر،
قبول ٿي پُر اثر اهڙي دعا ناهي.

ڏکڻ ۾ نا سهي اچجو سکن ۾ ئي،
حياتي ۾ رهيو 'خاڪي' خفا ناهي.

اڄ گهڻي مان جيئن سڪي گذري
قافلا خوشبو جا وڻي گذري

ڪين امڪان هو اچڻ جو ڪو
تي ڪڪر سانوڻي وسي گذري

نيٺ مون ڏي ڪٿي جيئاري وئي
ساڻ جيڏين جي هڪ سخي گذري

مون ڪيو رشڪ پاڳ ان جي تي
هن جي چاتي تان جا مڳي گذري

سات ڪو پيو هئس مون کي ڏسندي
مون وٽان ٿي لهجي لهجي گذري

ذهن جنهن کي گهريو وسارڻ ٿي
ياد ان جي وري وري گذري

خواب ان جا ڏسي ڏسي 'خاڪي'،
ڪين پيو ڪو پتو وهي گذري

پتو روز تنهنجو بهاري پڇي ٿي
ڪٿي آ پرين بيقاراري پڇي ٿي

نه جهاتي جهلڪ ڪا رڳو ماڻ ماري
ڪٿي آن؟ دريءَ جي به چاري پڇي ٿي

رنو مون پئي وڻ منجهان لڙڪ ڪريا
ڪيڏانهن ويا پڪي؟ وڻ جي ٿاري پڇي ٿي

پيو ٺڳ ڪوئي ڪڍي جن نينگر جو
سبب ڪهڙي لٽيون بيماري پڇي ٿي

خدايا قتل چو مون کي هو ڪيو ويو
اُتي روز محشر ۾ ناري پڇي ٿي

ڪٿي چيٽ گذريا مليو ڪين پاڻي
ملي آ سزا چاجي ٻاري پڇي ٿي

صديون سڪ ۾ گذريون وريو چونه واپس؟
اچي ڀر ۾ اڄ انتظاري پڇي ٿي

اڃا وار 'خاڪي' اڃا انتظاري
ڪيئي ڇا؟ حياتي اُڌاري پڇي ٿي

تي ملاقات مسڪرائي ٿي
دل رُني سا ته مسڪرائي ٿي.

ڄڻ چين تان پوپٽ اُڏامن ٿا،
ڇوڪري ڇا ته مسڪرائي ٿي.

ايئن سندن دل ۾ ٿي ليئو پائي،
جيئن ڪيو جهات مسڪرائي ٿي.

هن وڳو ڳاڙهو پهريو آهي،
چاندني رات مسڪرائي ٿي.

ڪنهن جو تصور به روبرو جهڙو
من ۾ ڪا تات مسڪرائي ٿي.

هن ڏٺي ٿا غزل مڙن مون ڏي،
سونهن سان ذات مسڪرائي ٿي.

خيال سان اُت خيال سان ويه هتي هزارون خراب ماڻهو.
سنيالي هل تون پريان نه توڏي ڪنن نهارون خراب ماڻهو.

اڙي او جانان اهوئي جوپن ڪتي قيامت ٿئي نه توله.
حجاب ۾ ره پرين متان پو ڪرين ميارون خراب ماڻهو.

جتان جواني جڏهن لنگهي ٿي اُتان نگاهون اُڀيون ڏسون ٿا.
لٽن کي چيري ٿي پار وينديون اهي ترارون، خراب ماڻهو.

نه نانءُ وٺ تون سڄڻ جو هرهر ڪچا ڪنن جا آڻي هي ماڻهو.
ويجي ڪندا هو اهي ٻين سان پرين پچارون خراب ماڻهو.

نه ڪوڏسي ٿو 'خاڪي' اندر ۾ نه ڪوڏسي ٿو پنهنجي ئي گهر ۾.
رڳو ٻڌون پيا جتان ڪٿان هن اهي پڪارون "خراب ماڻهو".

ڪيڏو چهرو پيارو آهي
جڏ روشن جڳ سارو آهي

هي شعلو تنهنجي جوين جو
يا ڪڙيو ڪو تارو آهي

سو ته وڻي تو مون کي ڏاڍو
جو به هتي تو پارو آهي

اندر منهنجو گهٽجي تو پيو
ٻاهر ڪريو پارو آهي

هو ڌرتي شاداب ڏسون ٿا،
هت ته سڪو هر پارو آهي

روشن روشن مُڪ ٿا ڏسجن،
پوءِ اندر چو ڪارو آهي؟

تنهنجي اڳيان نوڪر ٻانهون،
هونءَ ته 'خاڪي' ڪارو آهي

توڪي چنڊ ڏسڻ لاءِ مون کان ٿو اڳ پهچي.
ڪيئن پلا هن سونهن لاثاني ڪي جڳ پهچي.

مان جو چاهيان ٿو ساڻ ملڻ تنهائي ۾
ها تنهن پل ٿو وٽ ٿو سهيلن جو وڳ پهچي.

هر ماڻهو سهڻو آ مان هي ڪونه مڃيندس.
ڪوئي ماڻهو ڪين ڪڏهن تنهنجي پڳ پهچي.

مون عشق ڪري هي واٽ وٽي آ ڪنڊن جي.
سونهن ڏيکاريو گس ڏسجي ڪٿ ٿو دڳ پهچي.

منهنجي من جي پيڙي لهرن ۽ لوڏن ۾
پل غرق ٿي ڪجهه ڏيو ساڻ اوهانجي لڳ پهچي.

جاني تنهنجي ئي يادن ۾ ڪامي 'خاڪي'،
لڇ پڇ به ڏسي ڪو زهر جڏهن رڳ رڳ پهچي.

نه آئين تون آئي وري عيد آهي.
ڪهڙي عيد ٿي نه جي ملي ديد آهي.

”هيئي ناز جنهن تي ڇڏي سوئي هليو.“
مٿي تي منهنجي جڳ جي تنقيد آهي.

چريو مست پاڳل ديوانو آ شاعر،
چيو لوڪ تو ڪٿي ڇو تائيد آهي؟

رهي گڏ به ٿي ڏينهن ڇڏجي وساري
اهو فارمولو به جديد آهي.

رهي سنڌ آباد ۽ شاد جاني،
پهرين آخري بس هي اُميد آهي.

سڄڻ ساڻ ناهي ڪجي عيد ڪهڙي
ڪيو ڪجهه نه ’خاڪي‘ مون به خريد آهي.

رهي مجبور محبت ۾ سهي الزام تڙپي تو.
هئس ڪو نام دنيا ۾ ٿيو بدنام تڙپي تو.

ٿيو آ غار سهڻو عشق جودل ٿي ڏنا سڀا.
پرين اڄ پاڻ رخ ڦيريو ڏسي انجام تڙپي تو.

مهڻي جي ٿئي محبت ته ڏيندا ڄام ڇا مرڪي؟
ڪڏهن ناهي ٻڌو ڪنهن هي ڪٿي ڪو ڄام تڙپي تو.

هتي قانون اهڙو آ هجي جو خاص سڪيو سو
هتي جا خاص وڪيل هن تڏهن ئي عام تڙپي تو.

اهوئي وقت هر ڪنهن کي ٻڌائي ٿو ڪيو ڇا تو
گنا پنهنجا ٿي جنهن اڄ ڏس اهو صدام تڙپي تو.

نه آهي سنڌ جو اونو رڳو وڏ ماڻهپو گهرجي.
وري ليڊر وڪامي ويا ڪوي پيو خام تڙپي تو.

پڇي پئي ايئن سڪين ڪا اڄ ”ٻڌايو هو ڪيئن آهي“
سڪين ڏسيو ”سوا تنهنجي صبح ۽ شام تڙپي تو“.

هتي لالچ بنا من ۾ لڪل پيو ڪجهه نه ’خاڪي‘ آ.
گهڻي جاني رکي چاهت اهو ئي ڄام تڙپي تو.

لڳا بي رخين جا جي ڀالا ڪڍي ڪو.
رڳو انڌياري اجالا ڪري ڪو.

سفر عشق جو آهي اڻ ڪٽ اڻانگهو
سڄي زندگي منهنجي ڇالا پسي ڪو.

ڪڏهن بادشاهي ڪڏهن پاڻ نوڪر.
انگل نينهن جا هن نرالا ڪٿي ڪو.

هتي رهڙي رهڙي روپ ۾ ٿئي.
حقن جا هٿن ۾ مشعلا ڪٿي ڪو.

صدين کان ستم آهي سنڌ ساڻ جاري
ٿيو بند پاڻي ازالا وٺي ڪو.

”سِڪي جانءُ ستياس تان سِڪ سمهڙ نه ڏي“
اهڙا عشق جا اڄ حوالا رچي ٿو.

وٺن مين پڙيون گهڻا عام گهٽڪا.
ٿيا چوڪرا بد افعالا جهلي ڪو.

پيئڻ زهر سڄ ڪاڻ آسان ڪونهي.
ڪنيا شوق ’خاڪي‘ پيالا وڌي ڪو.

چڏاچي خوشبو تنهنجي بند تون ته دري نه ڪر.
پنهنجي ذلتن جي به قيدي کي آزاد بري نه ڪر.

پيار پنهنجو شال قائم زندگي ڀر ٿي رهي.
تون مٺي ميلاپ واري تند پاڻ ڀري نه ڪر.

ڍڪ نه مڪرو دل منهنجي ويندي ته اوندهه ۾ ٻڏي.
منهن ڏيکاري تون چهري تي پو نقاب وري نه ڪر.

منهنجي چاهت ڇنڊ وانگي آهي روشن ۽ چٽي.
لوڪ جي ڪوڙن قصن تي اعتبار چري نه ڪر.

آڏي سائين سوا تنهنجي گهڙي گهارڻ هتي.
تون به 'خاڪي' کي چڏڻ جي ڪاٺي ڳالهه ڪري نه ڪر.

اسان کي اسان جون وفائون قتل ڪن.
اوهان جون اهي ئي جفائون قتل ڪن.

رهو ڏور ٿا ڇو پرين ايئن اسان کان،
وڇوڙي جون هرهر هوائون قتل ڪن.

ڏسڻ ئي ڏيو ٿا نه ويجهڻ اچو ٿا،
پري سڀ رهڻ جون سزائون قتل ڪن.

نه ديدار آهي نه درشن ٿيو ڪو
حڪيمن ڏنيون سي دوائون قتل ڪن.

اچو جلد جاني ملو پاڻ مونسان،
اسان جون ته سڪڻيون صدائون قتل ڪن.

خطاڪار 'خاڪي' ته آهي سو آهي،
مگر هن پنهنجن جون دغائون قتل ڪن.

سگهيا ماڻي نه جيون جي ته جوپن جا مزا آهيون.
اسان پنهنجن پيارن ڪارڻ ٿيا پتيون حصا آهيون.

نه پنهنجا جن جي ڪن پرگهور ويجهو واهرو نه ٿين.
ڌڙا هن جيئن موهن جا اسان اهڙا ڌڙا آهيون.

سدائين هو ڏين هو صدمو پيا دوکا ڪري تحفا.
سهي سڀ سور پنهنجن لاءِ ٿيندا بادِ صبا آهيون.

وڙهياسين واگه بڻجي اڄ غلامن لست ۾ آهيون.
نٿو ويساهه ڪري ڪو چڻ ڪا ڪوڙي ڏند ڪٿا آهيون.

هڪ هوشو جي مجني مستي وٺي استاد جي هستي.
نه ڪائي سوچ ڪاهل، سُست سڏجون ٿيا ڏنا آهيون.

نه پاڻي جو ڦڙو نه ڦڙو سلوڪ ڏس تماشو هي.
نه اڄ جي وقت وانگي ڪنهن مهل ۾ ايئن ڏنا آهيون.

لڳي آ ڊوڙ بارودي هٿن هٿيار گهرجن ٿا.
لڙي آزادي لاءِ هرڪو اسان ئي چو لڪا آهيون؟

لکي سگهئون رڙهي سگهئون انهيءَ سان گڏ وڙهي سگهئون.
اسان جي ٻولي آ جنهن جي سهارو ٿي بتا آهيون.

ڪلڻ 'خاڪي' ملڻ وسريو پڇون ۽ بس لکون ويٺا.
سمنڊن مان سُئي پوڙيون نه ڪي شاعر وڏا آهيون.

تنهنجي انگلن آرن ماريو.
مون کي پنهنجن پيارن ماريو.

اڪيون آهن قاتل ڦهري
نظرن جي آ وارن ماريو.

هي ڏوهه ڏجي آخر ڪنهن تي،
دلبر ۽ دل وارن ماريو.

واٽن تي جي لوڪ وڃايا،
افواهن جي چارن ماريو.

هو ڪونه ڪڏهن ڪارو ٿي ها،
پر ٻانهن جي هارن ماريو.

چانو ٿڌي ڪا ملڻي نه هئي،
ڌيئرن جي اٿس ٻارن ماريو.

مسڪين ويو لٽيو ڦريو
ميرن پيرن ڍارن ماريو.

پاڻي جو ٺاه ڪيو پنهنجن،
سند کي جعفر ٻارن ماريو.

پيارن تائين ڀهڄڻ کان اڳ،
چارن جي آ خارن ماريو.

سالون گذريون ويو نه اڃان،
'خاڪي' سڪ ۾ سارن ماريو.

ميجون ٿا ته آيو نئون سال آهي
اسان لاءِ سڀيان اڃا تهڙو ڪالهه آهي

ويجن پاڻ ۾ هي وڙهي مان هجان خوش،
سدائين هليو هو اهڙي چال آهي

پيا سنڌ ۾ مسڪين ماڻهو منجهائن،
ڪيو ويل هڪ پير پيو فال آهي

محلن ۾ بچن ٿا ڪئين طعام اوڀر،
نصيبين ۾ ڪنهن کي نه ڪا دال آهي

جڏهن کان پرين تو سان اٽڪي نظر آ،
تڏهن کان ڪليو دل جو هر وال آهي

ملن ٿا مٿا هن مهڻا روز مون کي،
نه مون لاءِ اها ڪا نئين ڳالهه آهي

پلا سنڌ کي ڇو لئين پيا وفاقي؟
چوي سچ نه سو پاڙيو پال آهي

ويون گم ٿي مهراڻ جون سي موجون ٿي،
سنڌوءَ جو نه ساڳيو رهيو چال آهي

ستائي جلالي تنهنجي ياد جانان،
اسانجو ته هي هر گهڙي حال آهي

اچين جي عمر ٿي پوي ٿي سڃاڻي،
حياتي ۾ 'خاڪي' وڏو خال آهي

توڪي ڏسڻ جي هيٺڙي هير.
توڪان ڌار گذاري ڪير.

ڌرتي ساري جهمريون پاتيون،
تون جا پائي نڪتين چير.

آءُ ته سليان دل جون ڳالهيون،
سيني سانڍيم تو لڙ ڏير.

تنهنجي نيٺن جو زخمي ٿيان
ايئن نه نظرون مون کان ڦير.

هيل وري آ ڳوٺ اسان جي،
هاڻ ٿيا هن ڳاڙها پير.

ڪو به هتي پاءُ نه پاڻ چوي
هرڪو پاڻ سڏائي سير.

مرڪي هر ڪنهن سان ملون ٿا،
ڪنهن لڙ نه رکون من ۾ وير.

وار به چاندي تارون ٿي ويا،
ڇا ايڏي به ڪبي آ ڏير؟

’خاڪي‘ مون لڙ خوشيون ميلا،
منهنجي پڌر جي پائين پير.

مني مركي نهاري ٿي
دلين مان دڪ ڌڪاري ٿي

چمان هٿڙا ڏسو مون لڌ
اڱڻ پنهنجو بهاري ٿي

سندءِ خوشبو پڳي مون تي
هوا آنچل اڏاري ٿي

وڌي ايمان ڏسيو هن کي
اندر منهنجو اجاري ٿي

سحر ٿيندي سحر ايندي
اها آشنا جباري ٿي

کلي 'خاڪي' ڏئي خوشيون
ٻڌل پيڙا به تاري ٿي

اڃا آ انتظارِي نيٺ هي منهنجا ستا ناهن.
ڪڏهن دل تان لٿا يادن جا ته تهڪندڙ ڪنا ناهن.

اسان قسمت هٿان لٿبا هميشه کان رهيا آهيون.
ڪڏهن ڀاڳن اسان جن ۾ ته ڪليا ڪي پڪا ناهن.

پرين جي پيار مان ڳالهائي لفظ ٽين ماڪي مصري
مگر منڙي رويي تنهنجي ڪيا جي زخم چٽا ناهن.

جڏهن گهر کان قدم ٻاهر رڪان بس ايئن وڌن توڙي
جيئن جانان ڪڏهن سج چنڊ پنهنجا گس پليا ناهن.

اهو انسان آهي چنڊ تي پهتو پيو نه رسي
اهو انسان ئي شيطان زمانا ڪي ڪڏا ناهن.

جڏهن ووڻن وٺڻ جو وقت آيو آيا در در تي
ڪڏهن غربت مصيبت ۾ ڏسي ڪنهن وٽ پڳا ناهن.

ڪنداسين ڳالهه پيا حق جي پلي ڪنهن کي ڏکي به لڳي.
بتن کان ”هو“ گهرن ”هي“ هٿن ڪنان مشڪلڪشا ناهن.

دنیا ۾ غرض لالچ ڪلفتون باقي رهيون بچيل.
عداوت جو علاج ٿئي ايجاد ٿيا ٿڪا ناهن.

چون ٿا ڳالهه معمولي محبت جي گيس چريو
چريا چڙهيو دريا نه ته بي سبب پيلا ٻڌا ناهن.

ڪندي پئي ياد هي تاريخ ”دودا دولهه هوشو هئا.“
وڏو آ مان تن جو جي گسي ويا، پر جهڪيا ناهن.

پلي سوليون سجن ڦاهيون تنگن هرگز نه جهڪنداسين،
مرن جي راهه حق ۾ سي ڪڏهن چٽبا مٿا ناهن.

اچي طوفان جيڪو وڻ اُڀو هوندو ڪري پوندو
نه جي انقلاب توڙيا ڏاڍ جا ڏونگر ٻڌا ناهن.

اسان پنهنجي پير سنڌ جي حق لاءِ لڙنداسين،
نه حق حاصل ٿيا مرننداسين هي خيال ڪي برا ناهن.

هتي محبت ڪرڻ ڄڻ پلصراطن جو سفر ڪرڻو
اها واٽ نه سجهي جنهن تي ڪڏهن ڪاوا آيا ناهن.

پيا اڪثرين اڳيان هن سنڌ هن سرتي جان نقش ٿرڻ،
اسان کان جاني ۽ ڌرتي گهڙي ’خاڪي‘ جدا ناهن.

ڪئي آ ڪوئل ڪو ڪو سا جهر انبن تي.
آيو نانءُ تنهنجو آ منهنجو چين تي.

سوا تنهنجي دنيا سجي سجي لڳي ٿي.
وري آءُ موتي پرائن پتن تي.

ٻڌي لوڪ پيرن جا آواز نه وٺي.
پرين تون پيارا هلي اچ پهن تي.

اسانجو ٿيو عشق به سراب وانگي.
هلياسون اسان ٿي سفر ڪنهن ڪنن تي.

وجهي دوست پاڪر هنيو جو چرو هو.
انهي بعد چرڪيو پوان ٿو ٻڪن تي.

پيا ڳائجن سنڌ تنهنجا سوڍا جوتا.
ٿيا سرخرو جن ڏانا سر وطن تي.

مون کي مرکي مارين چو ٿي.
ايڏا ٻارڻ ٻارين چو ٿي.

اک ٿهري چپ مصري منھڙو
مارڻ لڻ سنيگارين چو ٿي.

واسينگ اهي ٿي پوندا هن.
وار ايئن تون وارين چو ٿي.

هليا مون ڏي کي قرب ڪيون.
ڳالهه اها ئي تارين چو ٿي.

ماڻهو هن محبت جا دشمن.
دليون تن جون نارين چو ٿي.

نيٺ ملائي ۽ شرمائي
خاڪي کي ڏس کارين چو ٿي.

نه تون هوندين نه مان هوندس نظارن سان دنيا هوندي
مثل جو ڪو به ناهي ساهه وارن سان دنيا هوندي

حياتي آ ڪلي خوش ٿي ملي مرڪي گذاريون اڃ،
خزان ايندي اسان تي پَر بهارن سان دنيا هوندي

لهرن ۾ ساٿ ڏي ڪو ڪو هتي ٻڌندڙ جو ناهي ڪو
پيا ٻڌندڙ اکين ڏسندڙ ڪنارن سان دنيا هوندي

مِٺي محمد صه قبولي جا اها غربت پلي بيشڪ،
سچن لڙ غم مگر فاني غدارن سان دنيا هوندي

سچائي لڙ سچائي سر ڏئي قربان ٿي ويندا،
مگر هت ميڙن ۽ ٻيو مڪارن سان دنيا هوندي

هتي ڪمزور جو ڪوئي ٿيو هو ۽ ٿيو ناهي،
اهو جهن جو الله آهي سگهارن سان دنيا هوندي

اڙي جاني اڪيلو مان هليو ويندس ته ڇا ٿيندو
اُتي ڏسجو مثل مون بيشمارن سان دنيا هوندي

ڪٿي خاڪي مٿان منهنجي مٿي جا مڻ پيا هوندا،
انهي لمحي سجيل، مَهڻن ستادن سان دنيا هوندي

سند ڌرتي مٿان مان امن تو گهران.
روز مرڪون ڏسڻ سڀ چين تو گهران.

سند سرسبز ساري سدائين رهي.
مان ته سائو وڳو لڪ پٽن تو گهران.

نوٺ چيڙا سندو سي ته ڦاٽي پيا،
سرڪ پاڻي سنڌي لڪ لبن تو گهران.

حق خاطر لڙون پل ته پوءِ مرون،
هر ننڍي ۽ وڏي کان وڃن تو گهران.

ڊيم حامي ٿيو سو حرامي ٿيو
اڄ انهي لڪ خريدڻ ڪفن تو گهران.

پل ته جاني مران سند جيئي سدا،
ها ته اهڙو ڪرڻ ڪو جتن تو گهران.

پنهنجي ڌرتي مٿي پنهنجي مرضي هجي،
'هاڻ آزاد خاڪي وطن تو گهران'.

نظم

هر ڪو آ پورو انائن ۾
جو گذري وقت دغائن ۾
ايمان ڪنهن جو نه وفائن ۾
نه اثر رهيو ڪو دعائن ۾
لڙڪ پيو ڪوڙا هو واهي،
ماڻهو ماڻهو ڪي ٿو ڪائي.

راڻي توله روچ ۽ راڙو

تو ”ڏلفي“ جو خون ملهايو
پر پنهنجو سر ڪين جهڪايو
هن ڪنڌ اُڀو تنهنجو چاهيو
تو ته ڪيو سو خواب سجايو
تون هئين هن جي پياري پنڪي،
هن پنهنجي ’هي‘ جا گير ڏني،
تو ڪي ئي جانشين ڪيو
هن سياست ڪي هڪ هير ڏني،
تو کان تنهنجو پاءُ ”مير“ ويو
تون ان وقت چو خاموش رهين؟
گُرسِي، شهرت ٽڪرائين ها،

چا صدمي کان بي هوش رهين؟
ظالم کي خون ڦهي ويو ۽،
تو کي لائون تخت مٿان،
ها خوف هُنن کي هو ڏاڍو
هي به وٺي پاءُ جو وير مٿان،
”پاءُ جي ويري پاءُ جي قاتل“
ايئن تو کي بدنام ڪيائون،
قيدي بڻيا ڪوڙ جيان،
توتي ڌرتي حرام ڪيائون،
اٺ سال لنگهيا ڄڻ خواب هُيو
تنهنجي آمد ماڻهن مٿان،
لاڙ اُتر، وچ، ڪاڇو ۽ ٿر،
وستيون واهڻ توسان پيڙا،
روڊ ڪراچي تنهنجا نعرا،
تنهنجي مُرڪ وٺي هٿ رُڪيا،
ان وقت ٽيون ريهون رڙيون،
پل ۾ پوري دنيا لرزي،
قوم سموري رستن تي وري،
ماڻهو وريا چرين وانگي،
مايوسي مان پئي سنڌ ڀري،
راڻي توله روج ۽ راڙو
تنهنجي سوڳ ۾ سڀڪو ساڻو
ڪهڙا شهر لکي ڳوٺ لکان؟
هرڏ س تڙيو سنڌي ماڻهو...!

ڪيون عيد ڪهڙي؟
اسان درد ڀوڳيا،
اسان لڙڪ پيٽا،
ڪيون عيد ڪهڙي؟

اسان ٿي سُڪياسين،
۽ اُڃ پئي مٽاسين،
هنيون ٺوٺ ٿي ويون،
ڦٽل ڳوٺ ٿي ويون
ورڻا هي جو رڻا،
ڪيون عيد ڪهڙي؟

اھو شاھ درياءَ،
بي پرواھ درياءَ،
گجيو ايئن اچانڪ،
ٿٽو ايئن اچانڪ،
خطا حوصلا ٿيا،
ڪيون عيد ڪهڙي؟

رهيو مال باقي،
نڪو حال باقي،
ٺٺا هٿ چنڊيندي،
ٻڌندي ٻڌندي،
سڪي تي هون پهتا،
ڪيون عيد ڪهڙي؟

ڏسون ماءُ رڻندي،
ڏسون پيءُ لڄندي،
ڏسون پيءُ مرندي،
ڏسون پيٽ جلندي،
اهي حال پنهنجا،
ڪيون عيد ڪهڙي؟

گهرن کان بي گهر ٿي،
رهون دريدر ٿي،
هي آڪاش چپرو،
۽ ڌرتي وچاڻو

آهيون بي سهارا،
ڪيون عيد ڪهڙي؟

رهون ٿا خيمن ۾،
نه آهيون امن ۾،
پريشان اتي لڌ،
چئون ڪيئن لٿي لڌ؟
جهڪيا ڪوڙ پٽڪا،
ڪيون عيد ڪهڙي؟

ملي پئي ٿي جاني،
ويلي هڪ جي ماني،
پيئڻ لڌ نه پاڻي،
لڪون ڇا ڪهاڻي؟
ڪئمپن ۾ گذارا،
ڪيون عيد ڪهڙي؟

اسان درد پويگيا،
اسان لڙڪ پيٽا،
ڪيون عيد ڪهڙي؟

مزو اهڙو ڪٿي آهي؟

ڏنر تنهنجي جهلڪ سائين،
پڳو هان چڻ فلڪ تائين،
هوائن ۾ اڏاميو هان،
فضائن سان گڏيو هان،
مزو اهڙو ڪٿي ناهي،
جهڙو تنهنجي ڏني آهي،
اتر دل سڄي عجب حالت،
وڏي قسمت ملي چاهت،
نه ان جي مان هيس قابل،
ڪيئي پنهنجن ۾ جو شامل،
ڏنر اڳ ۾ رڙي جاني،
گهڻو دل ٿي جلي جاني،
خوشي حد کان وڌي وئي آ،
غمي مون کان هتي وئي آ،
ٽئين جيون سندو ساڻي،
وئي منزل ملي 'خاڪي'.

ملڻ پنهنجو جڏهن ٿيندو...!

حياتي چار ڏينهن آهي،
وٺون سڀ پيار ورهائي،
چڏيون هي ملڪ مهڪائي،
محبت سان ملهايون ٻئي،
گهڻيون پاڙا سجايون ٻئي،
ڏکڻ کي پڇايون ٻئي،
رٿن ڪي ڪلايون ٻئي،
اهو ممڪن تڏهن ٿيندو
ملڻ پنهنجو جڏهن ٿيندو
پڇين ٿي ”سو ڪڏهن ٿيندو“؟
کليون ٻانهون هيٺر هليا،
گهڻي آهيون ٻئي جليا،
ڪيئن خاڪي ته سمجھائي،
حياتي چار ڏينهن آهي،
حياتي چار ڏينهن آهي.

جيت اسان جي ٿيندي

تون وڪ ته وڌا،
جيت اسانجي ٿيندي
هي بت اٿائڻ جا،
زنجير اٿيائڻ جا،
آخر ٿيندا،
تون وڪ ته وڌا،
تو وڪ ته وڌا.

پنهنجي لوڪ ڪڏي اچا،
هي سڀ خول خودي اچا،
پل ۾ پڻبا،
تون وڪ ته وڌا،
تون وڪ ته وڌا.

قائم ظلم ته رهندو
جيسين ماڻهو سهندو
ظالم هٽندا،
تون وڪ ته وڌا،
تون وڪ ته وڌا.

ڪيسين رهندا چانيل،
هي دردن جا بادل؟
نيٺ به ڪلندا،
تون وڪ ته وڌا،
تون وڪ ته وڌا.

آئون تنهنجو 'خاڪي'،
۽ تون منهنجو جاني،
اچ هٽ ملا،
تون وڪ ته وڌا،
تون وڪ ته وڌا،
جيت اسان جي ٿيندي

سگهو هاڻي هلي آتون

اوهان جي سار تڙپائي،
اوهان کان ڌار تڙپائي،
اها هر وار تڙپائي،
اهو تڙپڻ ڪري ويجهو
اڪين اڳيان اچي ماضي،
اها چامت اها محبت،
اهي ئي هار پانهن جا،
اڃا سمجھان ڳلي پاتل.

ڳچي ۾ هار محبت جا،
اهي ڏينهن پيار محبت جا،
اهي گهڙيون اُهي لمحا،
رڳو خوشبو رڳو خوشيون،
اهي خوشيون صفا اڻ لپ،
ملي خوشبو ڪٿان مون کي،
هئين مڪڙي بڻيس پونرو،
قري پوپت جيان تنهنجي،
بدن جو واس ٿي ورتم،
ڳلن برسات چمين جي،
چپن مليا ڪنارا جو،
بئي مليا اُچارا جو،
عجب یر ڪيف تاري ٿيو،
تيا هت جسر تي رقصان،
چڙيو جنڻ راڳ سهڻو ڪو،
چڙي پيا سُر سريلا ڪي،
سڄو منڊل سُرڻ واسيو،
عجب دل جي خوشي خاڪي،
اهي يادون اُهي ڳالهيون،
صفا دل کي جلائن ٿيون،
الله آهين ڪٿي جاني،
سگهو هاڻي هلي آ تون،
سگهو هاڻي هلي آ تون.

پيار جو اظهار ڪر

سنوار ڏلف زندگي
ڇڳن ۾ ڇيڙه ڇا سبب
حيات بس لمحو گهڙي
مرون به ڇو سڙي سڙي
پيار پيار ٿي وڃون
ته پُر خمار ٿي وڃون

ملي اکين کي آجپو
کجن ته نينه جو نشو
هتن کي چڏ سبق پڙهن،
بدن سندي ڪتاب جو
ورق ورق وري ڏسن،
خدا جي ذات کي پسڻ،
يلي ته چپ چميون وٺڻ،
صدين سنديون اُچون لهڻ،
چپن سندي چُهاءِ سان،
دليون مهڪن هڳاءِ سان
هجن هتي نه نفرتون،
هتي هتي جتي ڪٿي
هجن رڳو محبتون،
نه ماڻ ٿي نه ڪاڻ ٿي
نه پيد نه قيد ٿي
چڱي نه چُپ آ چپن،
پيار جو اظهار ڪر،
هلاڪ ٿي نه تون پرين،
نه ئي وري هلاڪ ڪر،
دليون ڳنڍيل نه ڌار ڪر،
ويچار ڪر ويچار ڪر،
سنوار ڏلف زندگي،
چڱن ۾ چيڙهه ڇا سبب؟

اسان ڄاڻ بي جان ٻوٽا هجون

اسان جي گهرن تي ئي گوليون هلن،
اسان جي جوانن جون ڇاتيون ڇنڻ،
اسان جا شهر پي اسان جا نه ٿين،
اسان پنهنجي ئي گهر ۾ واڙيا وڃون،
اسان پنهنجي پٽن جا لاشا ڪٽون،
رياست کي ٿا ڇڻ رانديڪا لڳون،
اسان سان پيا ڪيڏ خونيءَ ڪن،
اسان جي خوشين تي به ڌاڙا هڻن،
اسان کي ڏنگيندا رهن ايئن پڻون،
اسان ڄاڻ بي جان ٻوٽا هجون،
اسان سان ٿين هيڏيون هي جُنون،
مگر پوءِ به خاموش خاڪي رهون،
اڙي اهڙي جيئڻ کان ته ٻڏي مرون.

دل بي چئي!

مان ويندو ئي ان لڻ آهيان،
جنهن سان ملي سگهندو ناهيان،
ها اُن سان ته ملڻ خاطر ڏس،
مان کيڏا ڪندو آهيان وس،
هڪڙي خاطر سڀ سان مُرڪان
هڪڙي خاطر سڀ لڻ تڙپان
هن جو ويجهو مون لڻ آٿت،
مورڪ سو به ته سمجهي چاهت.

مون کي هن جو شهر وٺي ٿو
 روز چتايان هن جو چهرو
 پوري وسندي جهڙس ڪوئي
 آهي ٿيندو نه وري هونئ
 منهنجي منزل هن جو پاڙو
 روح روز ڪري اوتانهن لاڙو
 هن جي گهر ئي ويندڙ به گهڻي
 ئي وٺي آ دل تي نقش چئي
 ان کس وٽان ٿو روز لنگهان
 هن جو منزل آواز بهتان
 پر هن جو گم ٿو ٿي نه پوي
 گهر پائي نه وٺي نلڪه
 اهڙي حالت ۾ منهنجي منيان
 وڃيو نه رهيس بيٺي پوان
 هو به وري ڳالهيندو ڪوڙ مندين
 آئين نه پرين جو نانءُ چين
 پنهنجن به غيرن سان مليو
 واپس موٽيان جليو جليو
 ها هي روزا نه جي ڪار اثر
 سمجهان جيلا بيڪار اثر
 پر دل به چئي ڪين مڃي ٿي
 مون کي وٺيو روز وڃي ٿي
 ملن ويندو ٿي ان لڪ آهيان
 جنهن سان ملي سگهندو ناميان

ڪجهه سوچ سڃڻ...

دولت شهرت رتبو
توين ڪهڙي ڪم جو
خوشيون مرڪون ڪن پل
آهي گهڙي ڪن جيون،
جيون پر جاني ناهي،
ڪجهه پي ناهي ناهي،
تون جي ناهين ساڻي،
منهنجو جيون ڪشتي،
ڇڻ ڪنهن ڪن پر ڦاڻي،
تنهنجو پيار پرين،
هر مشڪل آسان ڪري،
تنهنجي آڻت لهرن مان
لحظي سان ڪڍي،
تنهنجو ٽيڪ سهارو
منهنجي من جي ڏهندڙ
ڇت لاءِ آهي ٿوڻي،
ها پر جي تون ئي،
بار ڪلهن تان لاهيندين،
ڇڻ من مندر ڏاهيندين،
ڪجهه سوچ سڃڻ،
ڪجهه سوچ سڃڻ.

گڙهائي ۾ هستي اسانجي ڪڙهي تي

کلي اک ته اڏري فلڪ تي پگاسين،
اسان جا فضاڻن ۾ پرچم لڳي ويا،
رڳو پيار محبت امن جا حوالا،
اسان جي همت ساڻ جهر جهنگ وسي ويا،
ڄمڻ کان پنهنجا پاڻ رهبر ٿياسين.

هئي شان پنهنجو اها سنڌ پنهنجي،
قبل ئي مسيح کان صديون ڪي پراڻي،
ترازو ۾ تاريخ جي ڳوري ڪافي،
اسان جي ڪهاڻي ۾ ڪن کان مياڻي،
سوين بار باري ڪلھن تي سٺاسين.

نه محتاج ڪنهن جا نه ڪئي سون غلامي
بندر شهر پنهنجا ۽ پنهنجون بازارون
پنهنجا هٿ پنهنجو ناٿو پنهنجي ڪمائي
پڳا وڻج واپار ۾ نه ڏيهه هزارون
گلن ساڻ ڌرتي چرن پئي رتاسين.

اسان شاهه دريا جا وارث رهاڪو
نه جنهن وقت ۾ ڪا عمارت جڙي ٿي
انهي دور ۾ پئي اسان مٿن سجايو
سڄي پرڻوي پو اسان ڏي لڙي ٿي
اسان ڌرتي مان سون چاندي لڌاسين.

ڪڏهن فوج ارغوني ترخاني آئي
وريا آريا ڊچ تاتاري افغاني
مغل انگريزن ڪئي ڪاه هيڏي
مٿاڻ گهرين ٿي اسان جي نشاني
بچائي پنهنجي ڌرتي کي پاڻ مٿاسين.

اسان تي لکيا ويا سفرناما سهڻا
بڻياسين اسان پاڻ اسلام جو در
لڳو ٿي ته ڌرتي ۾ لتجي وياسين
اسان جو رهيو پو به جڳ ۾ اُڀو ڪر
ڏسڻ ۾ سڀن کي اچون اُت پڳاسين.

اسان سان ڪئي وئي ته مسلم جي عيوض،
وڏي جُٽَ ويڏن ۽ ويساهه گهاتي،
اسان جون حدون سوڙهيون سڀ ڪيون ويون،
اسان جي وطن تي ڦري صوبي ڪاتي،
انهي ڏينهن جڻ پاڻ هٿ سان لٽياسين.

وفاتي حڪم تي ٿيا خون پنهنجا،
هتان جا رهاڪو لڏايا ويا سڀ،
انهن سنڌ مرندي ڪُسندي ڇڏي ٿي،
پراوا ته پنهنجا بڻايا ويا سڀ،
مٿين جا به فرمان سڀئي مڃياسين.

ڏسو هاڻ حالت سڪي سنڌ ساري
ٿياسين پنهنجي گهر ۾ قيدي سلامي،
بندر ويا شهر ويا ڪسن ٿا سنڌو پي،
رهيا تخت ناتاج آئي غلامي،
ڪسڻ وقت جو ڪجهه نه لڄيا ڪڇياسين.

اسان هٿ ڪڍون ٿا اهڙي پائي تان،
رڳو جا مفادن جا منتر پڙهي ٿي،
اسان هاڻ لتجڻ نه ڌرتي ڏينداسين،
ڪڙهائي ۾ هستي اسانجي ڪڙهي ٿي،
سهي ستم 'خاڪي' پنهنجن جا ٽڪاسين.

ڪٿون نه ساهي ڊگهو سفر آ

ملڻ جي لڏ ڪي جتن ڪياسين،
وڃن سمورا ته ياد آهن.
قدم قدم سان ته گڏ ڪنياسين،
نشان پيرن ٻهيا ته ناهن.

جيون سڦل هو هئا هٿن هٿ،
نه روڪ ڪائي نه ٽوڪ ڪائي
ويران محفل نه سي سٿن سٿ،
نه جهات سائي نه بات سائي.

لتاڙي لڪ ۽ لانگها سمورا،
ڏناسين سامهان جبل اڪيلا،
ويا الڪ ڪٽ لانگها سمورا،
نه مارو سي ۽ نه ٿي سي ميلا.

نه ڄاڻ منزل ڪٿي خبر آ،
گچي ۽ ڪوري هي انتظاري،
ڪٿون نه سامي ڊگهو سفر آ،
خزان پڄاڻان اچي بهاري

تئي اسان کان ٿي دير شايد،
نه هو وڃن ها ڇڏي رڻن ۾،
پلي ڪنياسين ته پير شايد،
تنها ڪيون پيا واکا وڻن ۾.

هتان نه وڃبو مرڻ پڄاڻان،
متان ڏسن هو اچي اسانڪي،
سفر تان 'خاڪي' ورڻ پڄاڻان،
پوي هنن جي نظر اسان تي.

ماڻهو ماڻهو کي ٿو کائي

دنيا دردن جي گهيري ۾
هرڪو قيد غمن جي ديري ۾
ڪا سمجھ نه آ من ميري ۾
ايمان وڪيو هر پيري ۾
هر ڪنهن پيارو مطلب آهي
ماڻهو ماڻهو کي ٿو کائي

پاڻ ٿو پنهنجي پيڙي ٻوڙي
رشتا ناتا پل ۾ ٽوڙي
هر ڏاڍ اڳيان هٿڙا جوڙي
ڪائي وانگي دليون ٽوڙي
اڄ ڪله ڪا انسانيت ناهي
ماڻهو ماڻهو کي ٿو کائي

مذهبن ماڻهو مايوس ڪيا
فرقن جا ڦٽا تيز ٿيا
پنهنجا ٿي دشمن پاء پيا
نظرين ۾ ته ٿئي جوڙ ويا
روز جماعت نئين ٿو ٺاهي
ماڻهو ماڻهو کي ٿو کائي

ٿانڊا هٿ ڪٽڻ محبت ٿي
عام صفا آهي نفرت ٿي
اڪثر من ۾ ڪٿي ڪلفت ٿي
پيڻ ڪٽائين سا غيرت ٿي
مرد پلي نار نه ڪا چاهي
ماڻهو ماڻهو ڪي ٿو ڪاڻي

سڀ جڪڙيل سورن سنگهر ۾
خون ٿين مسجد مندر ۾
خوف ڪيو واسو اندر ۾
ڪنهن جو هٿ آ پس منظر ۾؟
ڪير پڪي ٿو امن جا ٿاهي؟
ماڻهو ماڻهو ڪي ٿو ڪاڻي

هر ڪو آ پورو انائن ۾
جو گذري وقت دغائن ۾
ايمان ڪنهن جو نه وفائن ۾
نه اثر رهيو ڪو دعائن ۾
لڙڪ پيو ڪوڙا هو واهي
ماڻهو ماڻهو ڪي ٿو ڪاڻي

آخر بچيو ڇو نه امن آ؟
نه خوشي ڪا ويران چمن آ.
ڊپ ۾ ورتل هرڪو من آ.
خاڪي اچڻو موت سمن آ.
سوچ ڇڏيو تو پٺ تي ڇا هي؟
ماڻهو ماڻهو ڪي ٿو ڪاڻي

وريو هي واء اوچتو!

نه هو شهر پر هان جو
وچو اچان تو موٽيو
اڳي ته ڏينهن رات ڇا،
گهڙي گهڙي لمحا لمحا،
ويا پيار پر ويا،
پر انتظار پر ويا.

نه هاڻ منتظر به ڪو
نه هو شهر ۾ هاڻ جو
وڃو اچان تو موٽيو
اڪين اڪين ڪيو وڃن،
ته پائبو ملي ڪفن،
نه ڌار ٿي ڪڏهن ٿبو
پيار لاءِ ته سر ڏبو
وفا ٿيو نه عهد سو
نه هو شهر ۾ هاڻ جو
وڃو اچان تو موٽيو
گهٽيو نه هو لڳاءِ پي،
هيو اهوئي چاهه پي،
نه دل مٽي نه سڪ گهٽي،
اميد من ريتن گهٽي،
وريو هي واءِ اوچتو
نه هو شهر ۾ هاڻ جو
وڃو اچان تو موٽيو
هوءَ ٻي ڪنهن جي ڪنوار ٿي،
مٿن مٿان نثار ٿي،
شڪر ٿيو عزت بچي،
خوشي ڪئي نچي نچي،
اچي ويو هي زلزلو
نه هو شهر ۾ هاڻ جو
وڃو اچان تو موٽيو.

اڃا ڪڏهين پلا اٿبو

سموري سنڌڙي ساڻي
سنڌو جو بند ٿيو پاڻي
اڃا ڪڏهين پلا اٿبو؟
صدين کان پيا اچن ڌاريا،
هتي اچيو مچن ڌاريا،
يتيمن جو اڏو آهي،
انهي جو چڻ وارث ناهي،
ويا ڪيڏانهن دوداڻي،
سموري سنڌڙي ساڻي
اڃا ڪڏهين پلا اٿبو؟
اسان جا شهر هت مان ويا،
جڏهن اڳواڻ ست مان ويا،
ويو ڪسجي ڪيتي بندر
ڪلاچي ڪن پيو سمندر
اسان منهن تي رلي ٿاڻي،
سموري سنڌڙي ساڻي
اڃا ڪڏهين پلا اٿبو؟
اسان کان ڪارخانا ويا،
محبت جا فسانا ويا،
ملن ۾ ڌاريا ڪڻجن،
آفيسن ۾ اهي ڏسجن،
ستا سيد نظاماڻي

سموري سنڌڙي ساڻي
اڃا ڪڏهين پلا اُتبو؟
اسان جا تيل تيل ٿيا.
اسان جا ڪيت پيل ٿيا.
ثقافت ساز ڦرجن ٿا.
رڳو ڇو هٿ ملجن ٿا.
رهياسين ڇپ ڄاڻي واڻي.
سموري سنڌڙي ساڻي
اڃا ڪڏهين پلا اُتبو؟
نه ڪي دولهه نه سي دودا.
نڪي هوشو نه سي جودا.
نه ٿي سي مرد رهيا هن.
نه ٿي سي فرد رهيا هن.
نه سا مرڪان نه سنڌ راڻي.
سموري سنڌڙي ساڻي
اڃا ڪڏهين پلا اُتبو؟
وڌي بيروزگاري آ.
سنڌين سر تي تغاري آ.
هٿان جو ٿي هتي ڀرتي.
ٿيا ڌاريا ڌڻي ڌرتي.
اها سرڪار آ ڪاڻي.
سموري سنڌڙي ساڻي
اڃا ڪڏهين پلا اُتبو؟

دڳن ۾ ديدون

نظر نظر آ شراب تنهنجي،
وهي اهائي گلاب تنهنجي،
اڪيون اڪين سان ملي ويون هن،
دليون سموريون جلي ويون هن،
وري وري هي ڏسڻ ٿو ماري
وري وري ايئن ڏسڻ جيارِي
جيئڻ به ڪهڙو مرڻ به ڪهڙو
کلڻ به ڪهڙو روئڻ به ڪهڙو
خوشي ته تون ئي ڪٿي وئي آن
ته تير نظرن هڻي وئي آن
چڏيون لڳائي دڳن ۾ ديدون،
ملي اوهان سان ڪيون ته عيدون،
چڙهي ويا هن خمار ڪهڙا؟
لهن نٿا هي بخار ڪهڙا؟
سڪي اسان تي وري نظر ڪر،
سڪي اسان ڏي وري نظر ڪر.

پر پياري مون وت وقت نه ا

تون پاڻ سنواري آئي آن
پر پياري مون وت وقت نه آ،
پريان ڏس ڦاڍ اچي وڌندو
جيڪو مون کان هي ڌرتي ڪسندو
ماءُ بنا لاوارث ٿيندس
پويلا ڏس توکي ڪيئن وٺندس؟
اڄ ته وٿين پئي مون کي ڦاڍي

پر پياري مون وٽ وقت نه آ،
انسان هٿان انسان مرن ٿا،
هن جي نظرن ۾ حيوان مرن ٿا،
هو مون کي ڪو شيطان لڳي ٿو
پيو هر مرد وڙهي ۽ عورت،
هر ڪنهن دل ۾ دهشت نفرت،
تون ته گهرين مون کان محبت،
پر پياري مون وٽ وقت نه آ،
ڌرتي تي اُپ مان بارود وسي،
ملڪ سڄي مان باهه اٿي،
شهرن ڳوٺن ۾ دانهون هن،
ڪنهن جون سسيون ڪنهن جون پانهون هن،
ٿا ڪنهن جا ڪنگڙ هار رلن،
تون پائي آئين ڳاڙهيون چوڙيون،
پر پيار مون وٽ وقت نه آ،
پيو محاذ سڏي ڌرتي جو ۽،
ليڙون ليڙون آنچل سرتي جو،
هاڻ نه پيهندس، رُڪندس،
جي وقت مليو واپس ايندس،
نه ته ڌرتي تان قربان ٿيندس،
تون سهڻي سونهن منهنجي ڪمزوري
پر پياري مون وٽ وقت نه آ،
پر پياري مون وٽ وقت نه آ.

تاريخ نئين ڪا نهندي

شعلا شعلا بغداد ٿيو
بغداد منجهان بيداد ٿيو
ڪلستر بر بارود وسن،
بيڙو هـ حياتيون روز ڪسن،
هيڙو هـ انياءَ ٿيو آ،
ملڪ سڄو مسمار ڪيو آ،
تنهن هوندي پي ڪين مڙي ٿو
جنگ امن لاءِ ايشن چوي ٿو
ڄڻ جنگ به ڪا تفريح آهي،
جنهن سان بهلائڻ ٿو چاهي،
جنگ تباهيون ئي آڻي ٿي،

جنگ امن مان ڪجهه به نه ڄاڻي ٿي
هي ته رڳو گهر ويران ڪري
۽ ڌرتي کي شمشان ڪري
هي ته رڳو آڻي بربادي
هي ته ڪسي ٿي سڀ آزادي
ڪيئن چوي تو جنگ امن لاءِ
جنگ ته ڪئي آ تيل کوهن لاءِ
هي جنگ آهي مفادن جي
۽ ڪن ناپاڪ ارادن جي
پر ڏاڍ هميشه نه رهڻو آ
هي ظالم هڪ ڏينهن مرڻو آ
شل هر ظالم کي مات اچي
۽ ڌرتي جو پي امن بچي
ظلمن جي ديوار به ڊهندي
۽ پو تاريخ نئين ڪا ٺهندي
جا لکبي سنهري لفظن سان
۽ رهندي ياد شهيدن سان
ڪي مرد هئا جن جان ڏني
پر پيل ڌرتي ڪانه ڏني
۽ تاقامت ياد عراقي
ڪندو رهندو هر ڪو خاڪي
شعلا شعلا بغداد ٿيو
بغداد منجهان پيدا ٿيو

تڏهن ياد توکي ڪيو مون پرين

جڏهن ڪنهن به ڪنهن سان ڪيو پيار آ،
جڏهن ڪو به ڪنهن کان ٿيو ڦار آ،
تڏهن ياد توکي ڪيو مون پرين

جڏهن ڪو به محبت ۾ مجبور ٿيو
جڏهن ساڻ ڪنهن جو به مشهور ٿيو
جڏهن ڪوئي هٿ ۾ ڏئي هٿ هليو
جڏهن تهڪ ڏئي ناز مان ڪو کليو
تڏهن ياد توکي ڪيو مون پرين

جڏهن ڪوبه محفل مان پڙڪي اٿيو
انهي مهل ڪو من ته ڌڙڪي اٿيو
جڏهن ڪوبه وچڙي اڪيلو رنو
انهي کي نه ڪنهن حوصلو ٿي ڏنو
تڏهن ياد توکي ڪيو مون پرين.

وچوڙي جي واءِ تيز ڏاڍي لڳي
جڏهن ٿي خوشي ڏور ڏاڍي وٺي
جڏهن ڪوڪ درديلي ڪوئل ڪئي
تڏهن ياد توکي ڪيو مون پرين.

جڏهن پي رواجن ڪي راڱا ڪيا،
سڄا يار هڪٻئي کان وچڙي ويا،
جڏهن ڪوبه وچڙڻ جو منظر ڏٺو،
جڏهن ڪوبه تڙپڻ جو منظر ڏٺو،
تڏهن ياد توکي ڪيو مون پرين.

جڏهن يار جاني ڪي وچڙي مليا،
وڏي چاه سان سي ته چنبڙي مليا،
جڏهن گيت خوشين جا گونجن لڳا،
جڏهن چنڊ تارا به مرڪڻ لڳا،
تڏهن ياد توکي ڪيو مون پرين.

رواج بد مزاج آ...۱

نه اک لڳي نه اک سڪي
 خيال خواب ۾ به تون
 رهين نقاب ۾ به تون
 ڪهين حجاب ۾ به تون
 اهو ڪهڻ پلو لڳي
 مگر سو هاڻ آ ڪٿي؟
 ڪڏهن ڪڏهن نصيب سان
 سندن چهره به ٿي ڏٺو
 اهو ويو اهو ئي غم
 ٿيو هي سور سرس آ
 ڌرو نه ڪنهن کي ترس آ
 جهان چوالهه پرين
 پيار سان رکي دغا
 نه ڏوهه ڪو سندن چوان
 ميار ڪيئن توکي ڏيان
 وفا ته تون ڪرڻ گهرين
 پيار ٿي ڏيڻ گهرين
 روڪيو توکي رواج آ
 پيار ۾ ديوار آ
 پيار تي زنجير آ
 مگر نراس نا ثجان
 پيار تي يقين ڪجان
 جدائي ڄاڻ ٿي ختم
 رهندا نه باقي غم الم
 اهو به ڏينهن نيٺ ٿي
 اچي اچي وڃي ويندو

تون پليو آهين

اڄ تنهنجي در تان،
خالي موٽيو هان،
جڙ وقت وڃايو
وک وک خار چڙي،
تنهنجي گهر تائين،
ها منهنجي گهر کان،
اڄ تنهنجي در تان،
خالي موٽيو هان.

جڙ تر تان بادل،
گذري ڪيو گهاٽل،
من مان آه اُٿي،
چو مينهن نه وسائين؟
روز ڪٿان هڪ مان،
اڄ تنهنجي در تان،
خالي موٽيو هان.

سا ته سوالي جي،
آ صدا به اجائي،
جي سامهون نه ٻڌي،
سڻ منهنجي سائين،
توکان پيار پنان،
اڄ تنهنجي در تان،
خالي موٽيو هان.

ٺو ڪڙو ڪڙڪايان
جن دشمن آميان
ڪين ڪڙو به ڪلي
تون تاڪ نه لامين
توڪي ڇا ته چوان؟
اڃ تنهنجي در تان
خالي موتيو هان

جن ٽڪيو ٻُڪيو
صحرا ۾ اُجيو
سڀ ته سراب سُجهي
ڇو نه پڇڻ چامين
آئين ڪيئن ڪٿان؟
اڃ تنهنجي در تان
خالي موتيو هان

اهڙي حالت ۾
تنهنجي چاهت ۾
خاڪي پير ڀلي
تون پليو آمين
پر ديدار پٺان
اڃ تنهنجي در تان
خالي موتيو هان

صغير سڀنا

صغير سڀنا رسيان جو پڻ.
تڏي ويا سڀ ڏرو ڏرو ٿي
گمائي دل جي ڪلي ڇڏن کان
اُڏاس موسر ٽڪي ٽڏن کان
اسان ته سمجهو اسان جي ٿيندي
اسان نه ڄاتو قريب ڏيندي
حيات ڪيڏي ڪنن تي گذري
نه ڪير سمجهي ڪڏهن سگهي ٿو
غمن جا بادل رهن ٿا ڇايا.
ڪڪر خوشي جا ڪڏهن نه آيا.
ڪڏهن نه آيا ڪڏهن نه آيا.
ڪٿي اٿي هي ڪشتي رڪندي
اڌ ڪڏهن ماڳ تي به رسندي؟
سفينو ڦاسي پيو ڪنن ۾.
نه ساڻ ساڻي نه واهرو ڪو
چڏي ويا جن جو هو سهارو
هنن ڪڏهن ايئن چيو نه پلجي
قبول اٿئون پيار تنهنجو
رڪون ٿا من ۾ احساس تنهنجو
اها به آڻا رهي اندر ۾
بچي نه خاڪي اُميد من ۾
رُليس گهڻو ٿي ٿيو نه درشن.
سڪون من کي مليو نه پل ڪن.
صغير سڀنا رسيان جو پڻ.

ناهي احساس جن،
سي ئي احساس ڪن،
پنهنجا پنهنجا ٿين،
توڪي سمجهي وڃن،
خوش رهين تون سدا،
هي دعا توڏيان.

شال تنهن چين،
روز مرڪون وسن،
جي به توسان ملن،
سي ته خوش ٿي ڪلن،
خوش رهين تون سدا،
هي دعا توڏيان.

جي به توتي سڙن،
شال سڙندا رهن،
پاڳ تنهنجا وڌن،
پير منزل رسن،
خوش رهين تون سدا،
هي دعا توڏيان.

جي به توڪي وڻن،
ساڻ توسان هجن،
ساڻ جاني هجن،
سي نه ناتا چئن،
خوش رهين تون سدا،
هي دعا توڏيان.

سچائي اشاعت گهر جا شايع ٿيل ڪتاب

1. هوشوءَ سنڌي هار مرتب: يوسف سنڌي (ختم)
2. جي هانءَ نه هارين 30 مختلف ليکڪ (ختم)
3. تنهنجا تير تفنگ مرتب: رجب علي ميمڻ (ختم)
- (مرحوم محمد يوسف پٽو جو چونڊ ڪلام)
4. بک، عشق ۽ آزادي (ڪهاڻيون) مترجم: يوسف سنڌي (ختم)
5. منهنجي زندگيءَ ۾ جدوجهد مترجم: يوسف سنڌي (ختم)
- (خان غفار خان جي آتم ڪهاڻي)
6. پراڻو ڳوٺ، نئون ڳوٺ (ڪهاڻيون) مترجم: پرويز (ختم)
7. سرمد ڇا ٿو سوچي؟ غلام حسين رنگريز (ختم)
8. جي هيئنڙي منجهه هُرن (سفر نامو) ڪلا پر ڪاش (ختم)
9. جڏهن آدم آيو گرداس واڏاواڻي (ختم)
10. سج ڏکڻ مان ٿو اڀري (ناول) ڪرشنچندر (ختم)
11. فلسطين جدوجهد آزادي مترجم: پرويز (ختم)
12. جن جهونا ڳڙهه جلايو رسول بخش پليجو (ختم)
13. نيئر منهنجو نينهن (جیل ڊائري) اعجاز علي خواجه (ختم)
14. سنڌ، پاڪستان کانپوءِ مترجم: يوسف سنڌي 60/-
15. سي سڀ سانڍيم ساهه سين (سفر نامو) موتي پر ڪاش (ختم)
16. ادب ۽ فن جي اهميت مائونٽينگ / رسول بخش پليجو (ختم)
17. گني بساڙ ڪيئن آزاد ٿيو؟ يوسف سنڌي (ختم)
18. چيني انقلاب جون ڪهاڻيون مرتب: يوسف سنڌي 50/-
19. رت جا ٿڙا (ڪهاڻيون) پرويز 60/-
20. جنين لوھ لڳن ۾ (جیل ڊائري) مترجم: يوسف سنڌي 50/-
21. پاڪستان ۾ قومي مسئلو (مقالو) مترجم: يوسف سنڌي (ختم)
22. اڄ جو آدم (ڪهاڻيون) چار ڪهاڻيڪار (ختم)
23. ڪپيل هٿ (ڪهاڻيون) محمد انور بلوچ (ختم)
24. ڌرتيءَ جو قرض (ڪهاڻيون) مترجم: يوسف سنڌي (ختم)
25. جبل مٿي ٻاهرڙي (ادبي خطا) نجم عباسي / يوسف سنڌي (ختم)

26. ٻالڪ فورس ۽ ٻيوت بلڊنگ (ٻارن لاءِ ناول) طارق قريشي (ختم)
27. پنجين موسر کانپوءِ (ڪهاڻيون) طارق قريشي (ختم)
28. ڪڏهن بهار ايندو (ڪهاڻيون) سوپو گيانچندڻي (ختم)
29. جڏهن آلا آپ پر (شاعري) آثم ناٿن شاهي (ختم)
30. ڪوڪوجين سوالينشان (ڪهاڻيون) ناهيد مغل (ختم)
31. ڳالهين ڪوٽ ڪٿن جون (جبل ڊائري). اعجاز علي خواجہ (ختم)
32. درد ۽ امنگ دل پر (شاعري) بيخود بلوچ (ختم)
33. خواب ڪٿوري چند (شاعري) ساحر راهو (ختم)
34. دري وٽ پيل هڪ چوڪري (ڪهاڻيون) ذوالفقار ڪانڌڙو (ختم)
35. اي ٽرپ ٿ آمريڪا (سفر نامو) محمد انور بلوچ (ختم)
36. اڃا پيل آڻشار (شاعري) علي اظهار (ختم)
37. ٽين اک (ڪهاڻيون) طارق قريشي (ختم)
38. سرحدن کان اڳتي (ڪهاڻيون) ضراب حيدر (ختم)
39. بيبڊل جوارو ڪلام (تحقيق) اختر درگاهي (ختم)
40. ڪاروپاڻي (ڪهاڻيون) محمد انور بلوچ (ختم)
41. آڪاش کان اڳتي (ناول) محمد انور بلوچ 100/-
42. وري ورنڊو واءِ (ڪهاڻيون) غلام نبي ناشاد 100/-
43. پاڇا منهنجي پانڌ پر (شاعري) ڪلال (ختم)
44. شاعري مٿي پئي (شاعري) اختر درگاهي 100/-
45. اونڊاهي پر سوجهرو (خاڪا) يوسف سنڌي 100/-
46. نجر عباسي فن ۽ شخصيت يوسف سنڌي 50/-
47. پسي تنهنجي تجلي (تذڪرو) يوسف سنڌي 200/-
48. لفظ ڳالهائين ٿا (خاڪا) سيد اڪبر 100/-
49. حياتي جي ڦاٽل ورقن جون ڪٿائون (ڪهاڻيون) پنج ڪهاڻيڪار 100/-
50. زندگي هڪ ورهيه شروع ڪرڻي پوندي (شاعري) شريڪانت صدف 150/-
51. ويڃايل مٿي (ڪهاڻيون) پرويز 120/-
52. انسان فطرت ۽ سماج ڊاڪٽر غفور ميمڻ 100/-
53. سنڌي ادبي سنگت (هڪ جائزو) يوسف سنڌي 30/-
54. ٻنڌڻ ٻاروچن جا (آتم ڪهاڻي) عبدالغفور السني 200/-
55. آئين جي ڪري ٻه وڃان ها (ٻلاڻي شاعري) منٺار سولنگي 30/-
56. لڙڪن آڃا نيڻ (ناول) پرويز 130/-
57. زندگي جو سفر تون ۽ مان (سوانحي ناول) ضراب حيدر (ختم)
58. دل ڪلياڄي اڪيلي ڪنڊ آهي (ڪهاڻيون) مراد قريشي 130/-

70/-	پرويز	59	ماجر جي حور (ڪهاڻيون)
100/-	محمد انور بلوچ	60	دوزخ مان دري (ناول)
130/-	پرويز	61	دل جي دري (ڪهاڻيون)
100/-	پرويز	62	منهنجو پاڻي بند نه ڪجان (ڪهاڻيون)
40/-	پريل داڍو	63	پاتا جنين ٻول (ٻاراڻي شاعري)
180/-	اياز امر شيخ	64	سنڌ جو چنڊ (شاعري)
150/-	ذوالفقار سيال	65	بارش کانپوءِ (شاعري)
100/-	مشتاق پرڳڙي	66	ايئن ئي جيئن ادا رهون ٿا (نثري نظم)
100/-	سڪندر مگسي	67	آرس جو ڀڳو هوندو (شاعري)
100/-	علي محمد سولنگي	68	ڇا هتن جي موت (شاعري)
120/-	اياز امر شيخ	69	ٽڪرا ٽٽل وجود جا (نثري ٽڪرا)
(ختم)	خدا بخش مجاهد چانڊيو	70	'مجاهد' داستان منهنجو
150/-	يوسف سنڌي	71	سدائين سفر ۾ (سفر نامون)
15/-	فدا سنجراڻي	72	اڃا سنڌ جيئي پيئي (شاعري)
350/-	پرويز	73	پيهي جان پاڻ ۾ (آتم ڪهاڻي)
250/-	يوسف سنڌي	74	سنڌ ساري ويئي ٻڏي (ٻوڏ ڪهاڻي)
60/-	هوش محمد پٽي	75	انگن جي راند (ڪهاڻيون)
390/-	ماڻيڪل هارٽ / يوسف سنڌي	76	هڪ سئو تاريخ ساز شخصيتون
120/-	غلام محمد غازي	77	زنجير ٽٽي پوندا (شاعري)
60/-	افضل احسن رنداوا / يوسف سنڌي	78	ڏيئو ڌريا (ناول)
60/-	انل بروي / يوسف سنڌي	79	انقلابي جو موت (ناول)
130/-	آئين فليمنگ / يوسف سنڌي	80	گولڊ فنگر (ناول)
200/-	نجر عباسي	81	ڪرفيو ۾ لکيل ڊائري (سارو ٿيون)
200/-	مترجم: يوسف سنڌي	82	ادب، اديب ۽ ڪتاب
150/-	خاڪي جاني	83	آمن توڳهران (شاعري)

گهرائڻ لاءِ لکو

سڃاڻي اشاعت گهر

دڪان نمبر 42 رابع اسڪوائر

گاڏي کاتو حيدرآباد

فون: 03013640468

اندر جا احساس ذات ۽ ڏانو
جي پرن تي سوار ٿي جڏهن شعرن
جو روپ ڌاريندا آهن ته ڪيئي
جذبا منجهن سماجي روح جي
تارن کي ڇيڙي ويندا آهن. وري
جڏهن درد جي خنجر جي جهير آند
مانڌ پيدا ڪندي آهي ته پوءِ ٻيچن
لاءِ پڪارون پيون پڄاريون آهن.
سماج ۾ ٿيندڙ ظلم ۽ جبر پوءِ اهو
ظاهر هجي يا لڪل، حساس سوچ
سڀ کان اڳ محسوس ڪري

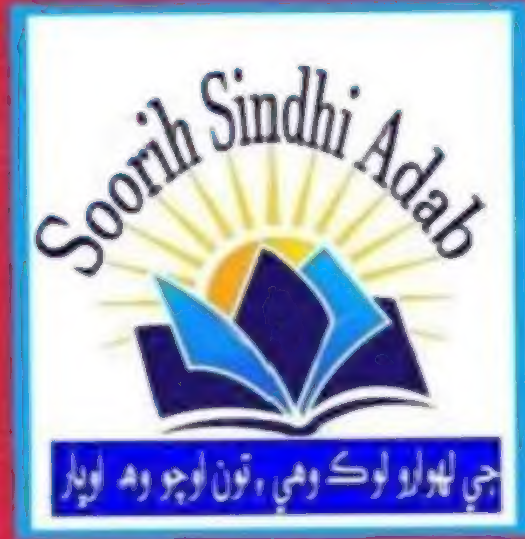
ونندي آهي. ڏاڍ شروع ٿيندي ئي ذميوار شاعر پنهنجو فرض سمجهندي ان خلاف
پنهنجي ڌرتي ۽ مارن جي موجوده حالت ۽ مستقبل متعلق نشاندهي پنهنجي شاعري ۾
اوتي وٺندو آهي.

خاڪي جاني جا نرم نرم احساس ۽ نازڪ خيال مونکي سماجي توڙي سندس
اندر جي چڪتاڻ سان وهنتل وهنتل لڳا آهن. خاڪي جا غزل توڙي نظم جڏهن به
پڙهيا اتم ڀرپور انداز بيان سبب ذهن ۾ موجود سوچن کي وڌيڪ گرمائي ويا آهن. هو
پنهنجي شاعريءَ ۾ عشق، محبت سان گڏ ڌرتي جي دلائل ۽ غدارن کي پنهنجي منڍ
نموني سان ننڍي مظلومن کي مظلوميت جو احساس به ڏياري ٿو وڃي ۽ وري ظالم
خلاف بغاوت توڙي مزاحمت لاءِ اُتساهي به ٿو. ڪتاب ۾ پيار بابت آزيون، نيازبون ۽
هيناهيون ته اندر ۾ ولوڙا وجهو ٿيون ڇڏين. علم عروض جي مڪمل ڄاڻ سبب خاڪي
جاني جي شاعري ۾ موسيقي ته ازخود ئي موجود آهي. وري جي ڪو فنڪار ڳائي ٿو ته
محفل ۾ منڊيو ڇڏي سندس سوچن ۾ سمايل جذبا ۽ احساس توڙي ذات ۽ ڏانو ڪنهن
به سنڌ جا محتاج ناهن. پاڻ شاعريءَ جي سهڻي صنفن تي طبع آزمائي ڪئي اٿائين
ذات ۽ ڏانو جي سنگم کي پستون آهي ته سندس شاعري کي پڙهي ڏسجي.

نبي بخش 'ناز'

سوره سنڌي ادب

صاحب خان سوره: ميرائي

Cell No: 0344 3919786

0300 3404488